

NAVF - UTREDNINGSAVDELINGEN

NORGES ALMENVITENSKAPELIGE FORSKNINGSRÅD

**UTREDNINGER
OM
FORSKNING OG HØYERE UTDANNING**

Melding nr. 2 1968

KANDIDATER SOM AVLA LÆRERPRØVEN I PERIODEN 1905-1965

av

Ragnvald Hove

KANDIDATER SOM AVLA LÆRERPRØVEN I PERIODEN 1905-1965

av

Ragnvald Hove

INNHOLD

Side

TABELLOVERSIKT	ii
----------------------	----

FORORD	iii
--------------	-----

A. SAMMENDRAG	1
---------------------	---

B. UTEKSAMINERTE LÆRERPRØVEKANDIDATER I PERIODEN 1905-1965	4
--	---

I. <u>Eksamenskullene ved lærerprøven 1905-1965</u>	4
---	---

a) Kullenes størrelse	4
b) Kullenes fordeling på kjønn	6
c) Kullenes fordeling på alder	6

II. <u>Eksamenskullene ved lærerskolens ulike linjer 1930-1964</u>	9
--	---

a) Linjer og opptakskrav	9
b) De ulike linjenes andel av uteksaminerte kandidater	10

III. <u>Artianere som avla lærerprøven 1938-1964</u>	13
--	----

a) Lærerprøvekandidater i alt fra lærerskolenes artianerlinjer	13
--	----

b) Lærerprøvekandidatene fra lærerskolenes ordinære artianerlinjer og tidsforløpet mellom examen artium og lærerprøven	13
--	----

c) Artianere fra artiumskullene 1930-1962 som har avlagt lærerprøven i årene 1938-1964	15
--	----

d) Overgangen fra gymnasiet til lærerskolen i artiumsåret	19
---	----

C. STATISTISK VEDLEGG	21
-----------------------------	----

TABELLOVERSIKT

	<u>Side</u>
Tabell 1 - Personer som avla lærerprøve i årene 1905-1965. Menn og kvinner	5
Tabell 2 - Alder i eksamensåret blant personer som avla lærerprøve i årene 1946-1964. Menn og kvinner	8
Tabell 3 - Personer som avla lærerprøve i årene 1930-1964 på de ulike lærerskolelinjer. Menn og kvinner	12
Tabell 4 - Prosentfordeling av lærerprøvekandidater fra lærer- skolenes artianerlinjer i perioden 1947-1964 etter antall år mellom examen artium og lærerprøven. Menn og kvinner	14
Tabell 5 - Prosentandel av lærerskoleelever som i perioden 1947-1964 ble opptatt samme år eller året etter at de avla examen artium. Menn og kvinner	14
Tabell 6 - Visse artiumskull i perioden 1930-1957 og antall personer fra disse kullene som avla lærer- prøven ved lærerskolenes artianerlinjer i perioden 1938-1964. Menn og kvinner	15
Tabell 7 - Artianere fra 1957-1962 som avla lærerprøve i årene 1959-1964 i prosent av artiumskullene, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøven. Menn og kvinner	16
Tabell 8 - Artianere fra 1930-1962 som avla lærerprøve ved lærer- skolenes artianerlinjer i årene 1938-1964 i prosent av artiumskullene. Menn og kvinner	17
Tabell 9 - Relativ endring i artiumskullenes størrelse og i antall lærerprøvekandidater fra vedkommende artiumskull	19

F O R O R D

For å skaffe grunnlag for noen beregninger om det framtidige antall personer med norsk lærerprøve som utdanning, samlet NAVF's utredningsavdeling våren 1966 visse data om de kandidater som ble uteksaminert fra lærerskolene i perioden 1905-1965.

I tillegg til eksamensåret var en först og fremst interessaert i å finne opplysninger om fødselsår og kjønn. Slike opplysninger foreligger i de publiserte, årlige eksamensprotokoller fra lærerskolene.

Under gjennomgåelsen av protokollene noterte en samtidig ned kandidatens artiumsår når det var angitt. Visse opplysninger som kunne gi grunnlag for statistiske fordelinger etter linje og kurslengde, ble også notert.

En gikk noe lenger tilbake i tiden enn det egentlige formålet med undersökelsen kanskje krevde. En fant året 1905 som et naturlig utgangspunkt fordi de förste kandidater da avla "lärerpröven" i samsvar med den nye lärerskoleloven av 1902.

En antar at en egen, kortfattet presentasjon av det innsamlede og delvis bearbeidede tallmateriale kan ha sin interesse. Denne meldingen gir derfor en kort framstilling om utviklingen i perioden 1905-1965.

Visse beregninger over antall gjenlevende personer ved utgangen av 1965 med lärerpröven som utdanning og noen regneeksempler som viser alternative utviklingsmönstre for det framtidige antall fram til 1985, vil bli publisert separat.

I disse utredningene har en for denne utdanningsgruppen stort sett benyttet betegnelsene "personer med (norsk) lärerpröve" eller "lärerprövekandidater". En har prövd å unngå betegnelsen "lärer", som antakeligt ofte brukes med ulike betydninger i olika forbindelser, delvis som stillingsbetegnelse og delvis som utdanningsbetegnelse.

Konsulent Ragnvald Hove har ledet undersökelsen og redigert meldingen.

Lärerutdanningsrådets sekretariat har gitt verdifull hjelp under innsamlingen av opplysninger fra de seneste år som det ikke forelå publiserte eksamensprotokoller for.

Oslo, januar 1968

NAVF's utredningsavdeling

Sigmund Vangsnæs

A. SAMMENDRAG.

I. 1905-1965: Lærerskolene.

a) Lærerprøvekandidater i alt.

Fra og med 1905 til og med 1965 avla omlag 36.000 personer lærerprøven. Det gir et årlig gjennomsnitt på 590 uteksaminerte kandidater i denne perioden. Gjennomsnittstallet skjuler imidlertid store variasjoner fra år til år.

I fem enkeltår, 1930-1933 og 1937, ble det t.eks. ikke uteksaminert en eneste kandidat. 1925 med kloss oppunder 1.000 eksamenskandidater hadde vært et toppår. "Overproduksjon" var blitt en vanlig problemstilling som først knyttet seg til de stigende eksamenskullene i den første del av 1920-årene og som siden dominerte opptakspolitikken helt fram til den annen verdenskrig.

Etter krigen har utviklingen vært noe ujevn, men alt i alt har kullstørrelsen økt meget betraktelig og nådd et høyere nivå enn noensinne tidligere. I 1957 t.eks. var eksamenskullet for første gang på godt over 1.000 kandidater. I 1965 passerte det grensen på 2.000 personer.

b) Kvinnenes prosentandel.

Litt over halvparten, nesten 52%, av alle uteksaminerte lærerprøvekandidater i perioden 1905-1965 var kvinner.

Ser en på de enkelte femårsperioder, stiger prosenttallet fram til en toppperiode i 1916-1920, da kvinnenes andel var nesten 57%. Deretter sank andelen i de tre etterfølgende femårsperioder, men viser så godt som ubrutt stigning igjen fra og med perioden 1936-1940. I den seneste perioden 1961-1965 var den høyere enn i noen tidligere femårsperiode med mellom 57% og 58%.

c) Alder.

i) Gjennomsnittsalderen i eksamensåret for de mannlige lærerprøvekandidatene i kullene fra 1905 til 1929 svinget omkring 23 år.

De fem forholdsvis små kullene i 1930-årene viste til dels betydelig høyere gjennomsnittsalder for mennene enn tidligere, den høyeste i 1938 med nesten 28 år. I krigsårene 1940-1945 svinget den stort sett mellom 26 og 25 år.

Etter en ny topp på nesten 28 år for det lave 1946-kullet svinget mennenes gjennomsnittsalder med et ubetydelig unntak mellom 26 og 27 år like fram til og med 1960-kullet. I de fire årene 1961-1964 har den så igjen ligget under 26 år med en synkende tendens, i 1964 bare litt over 25 år.

ii) Kvinnenes gjennomsnittsalder i eksamensåret har, bortsett fra de tre årene 1934-1936, alltid vært lavere enn mennenes. Forskjellen har noen år vært ubetydelig, mens kvinnene enkelte år gjennomsnittlig har vært opptil $2\frac{1}{2}$ år yngre. I de fire seneste årene, 1961-1964, har forskjellen vært omkring $1\frac{1}{2}$ år.

iii) Etter de någjeldende opptaksregler og kurslengder ville den lavest tenkelige gjennomsnittsalder for alle eksamenskandidatene være $21\frac{1}{2}$ år. Den overveiende del av de uteksaminerte kandidatene har i praksis fordelt seg innenfor aldersgruppene 21-24 år og 25-29 år, men det har til dels vært et forholdsvis betydelig innslag også av kandidater på 30 år og over. Etter den annen verdenskrig viste t.eks. 1954 det høyeste innslag for menn, 21.8%, og 1956 det høyeste for kvinnene, 12.6%, av personer som var 30 år eller eldre ved eksamen.

II. 1930-1964: Lærerskolenes ulike linjer.

i) Målt i uteksaminerte lærerprøvekandidater førte opptakspolitikken etter 1930 til et meget vekslende styrkeforhold mellom den 4-årige linjen på den ene siden og de 2-årige linjene på den annen side i årene fram til og med 1950. Senere har den 4-årige linjen bare ett år, i 1955, nådd opp i noe mer enn $\frac{1}{3}$ av eksamenskullene. Stort sett har dens andel siden 1950 ligget mellom 20% og 30%.

ii) Ser en hele perioden, 1930-1964, under ett, har de to 2-årige linjene til sammen uteksaminert bort imot 13.400 lærerprøvekandidater. 2.400 av dem kom fra engelsklinjen. Av det samlede antall lærerprøvekandidater på omlag 20.250 hadde de 2-årige linjene altså en andel på nesten $\frac{2}{3}$.

Den 4-årige linjen uteksaminerte i denne perioden vel 6.400 kandidater, eller bort imot $\frac{1}{3}$ av det samlede kandidattallet

iii) Kvantitatativt spilte ulike forsökslinjer fra og med 1957 en beskjeden rolle med vel 450 kandidater.

iv) På den 4-årige linjen har de mannlige kandidatene i denne perioden vært i flertall med en andel på vel 56% alt i alt, mens derimot kvinnene utgjorde 56% på de 2-årige linjene under ett. De kvinnelige eksamenskandidatene utgjorde hele 66% på den 2-årige engelsklinjen.

III. 1938-1964: Lærerskolenes artianerlinjer.

a) Artianere i alt.

I hele perioden 1938-1964 avla alt i alt 13.760 artianere lærerprøven ved de to ordinære linjer og ved de senere forsökslinjer som har hatt examen artium som opptakskrav.

b) Artiumsår og opptaksår ved lærerskolen.

i) For perioden 1947-1964 under ett finner vi at bare omlag 13% av de uteksaminerte kandidatene fra lærerskolenes to ordinære artianerlinjer var blitt opptatt ved skolene om hösten samme år som de hadde avgjort examen artium.

Omlag 32% var blitt opptatt ett år senere, 21% to år senere og 12% tre år senere. Av lærerprøvekandidatene fra disse 18 eksamensårene hadde altså tilsammen 78% kommet inn ved lærerskolen senest den fjerde hösten etter at de hadde avgjort examen artium. Dette sistnevnte, kumulerte prosenttallet stiger deretter langtommere og langsommere og når for de ti tidligste opptaksårene (artiumsåret medregnet) opp i 94%.

ii) Den förste opptakshöst umiddelbart etter examen artium er det ingen nevneværdig forskjell mellom prosenttallene for menn og kvinner, men de kvinnelige kandidatene ellers hadde gjennomsnittlig kommet betydelig raskere i gang med sitt lærerskolestudium enn mennene, når en ser eksamenskullene 1947-1964 under ett.

c) Andeler av artiumskullene.

Går en så langt tilbake som til artiumskullet 1930, finner en omlag 1% av dette artiumskullet igjen i eksamenskullene fra lærerskolenes artianerlinjer. Blant dem som tok examen artium våren 1936, det vil si det året lærerskolen for første gang tok mot elever til en slik linje, er prosenttallet 3.7.

1937-kullet er det förste som passerte 5%-grensen. Artiumskullet ti år senere, 1947-kullet, hadde dobbelt så stort prosenttall, og artiumskullet for 1957 har til og med eksamensåret 1964 så godt som fordoblet prosentallet igjen til nærmere 20%. Når lærerprøvekandidatene fra 1965-1967 og også senere eksamensår kan bli regnet med, vil det nok vise seg at 1957-artianerne vil være det förste kull der godt og vel en femtepart av kullet för eller senere har valgt lærerskolen som utdanningsveg.

På bakgrunn av de store eksamenskull fra lærerskolene fram til og med 1969, er det grunn til å regne med at også blant artianerne i de fem etterfølgende kullene fra perioden 1958-1962, vil ca. 20% avlegge lærerprøven

Blant de kvinnelige artianerne har det vært en vesentlig større andel som har valgt lærerskolen enn blant de mannlige. Fra artiumskullet for 1957 har t.eks. nesten 28% av kvinnene avlagt lærerprøven til og med eksamensåret 1964, mot knapt 14% av mennene. Ser en på artiumskullene i hele femårsperioden 1956-1960, har mer enn fjerdeparten av kvinnene i hvert enkelt kull gjennomgått lærerskolen til og med 1964.

d) Den direkte overgang fra gymnas til lærerskole.

At bare en forholdsvis lav andel av artiumskullet kommer inn ved lærerskolene samme år som de har avlagt examen artium, sammenliknet med den store andel som venter eller må vente til året etter, kan kanskje delvis forklares av den opp-taksregel som gjelder om oppnådd alder. Regelen sier at "ein (må) ha fylt 19 år før 1. juli det år ein sökjer om opptaking".

Dersom en grovt regner at bare omlag halvparten av et artiumskull fyller 19 år innen 1. juli i artiumsåret, vil det bare være denne halvparten som har adgang til å söke om å bli opptatt ved lærerskolen allerede om hösten samme år.

Interesserte sökere fra den andre halvparten av samme artiumskull har ikke den samme adgang og må vente til tidligst ett år senere.

B. UTEKSAMINERTE LÄRERPRÖVEKANDIDATER I PERIODEN 1905-1965.

I. Eksamenskullene ved lärerpröven 1905-1965.

I 1905 ble "den höiere lärerpröve" avlagt for siste gang av 22 kandidater. Samme år avla de första 271 kandidater "lärerpröven" i samsvar med den nye Lov av 18 januar 1902 om Lärerskoler og Pröver for Lärere og Lärerinder i Folkeskolen. Betegnelsen "lärerskole" avlöste da samtidig den tidligere betegnelse "seminar".

Den videre utvikling av eksamenskullene ved lärerpröven i årene etter 1905 går fram av Tabell 1.

a) Kullenes störrelse.

I de 61 årene fra og med 1905 til og med 1965 avla omlag 36.000 personer lärerpröven i samsvar med kravene i loven av 1902 eller senere lover.

Det gjennomsnittlige, årlige antall uteksaminerte kandidater var da 590.

De enkelte år viser imidlertid store forskjeller i eksamenskullenes störrelse.

I hele fem enkeltår ble det enda til ikke uteksaminert noen personer i det hele tatt. Det var i årene 1930-1933 og 1937.

Resten av 1930-årene, krigsårene 1940-1945 og det första etterkrigsåret hadde en liten, om enn noe ujevn kullstörrelse med et gjennomsnitt på omlag 230 kandidater. Dersom en ser på perioden 1930-1946 under ett, var det bare omlag 165 personer i det gjennomsnittlige årskullet, som da utgjør ikke mer enn vel fjerdeparten av gjennomsnittsstörrelsen siden 1905.

Fra og med 1911 til og med 1929 hadde praktisk talt hvert eneste årskull vært større enn selv det störste kullet i den senere perioden 1930-1946. Årsgjennomsnittet var godt og vel 600 kandidater, dvs. litt i overkant av gjennomsnittsstörrelsen av alle kullene i hele perioden 1905-1965. Sterk vekst i kullstörrelsen var det särlig fra 1920 til 1925. Det seneste året hadde et kull på nesten 1.000 personer og markerte en foreløpig topp i utviklingen.

Som kjent var den vanligste problemstillingen omkring lärerskolesektoren helt fra begynnelsen av 1920-tallet "overproduksjon" av nye lärerprövekandidater. Denne problematikken var särlig aktuell etter de stigende eksamenskullene fra 1919 med 445 nye kandidater til toppkullet på 997 kandidater i 1925. Den dominerte den praktiske opptakspolitikken helt fram til den annen verdenskrig¹⁾, og også under krigen var eksamenskullene forholdsvis små.

Etter den andre verdenskrigen har kullstörrelsen gradvis økt ganske betraktelig, om utviklingen enn har vært noe ujevn. Fra et beskjedent kull på 84 personer i 1946 nådde kullstörrelsen i 1957 for första gang opp på et noe höyere nivå enn selv det tidligere toppåret 1925. I 1957 passerte en da grensen på 1.000 personer for första gang. Etter en nedgang i 1958 har det siden hele tiden ligget over 1957-nivået, og etter en jevn stigning passerte det i 1965 også grensen på 2.000 personer.

Utviklingen er vist i Tabell 1 både for enkeltårene og for de ulike femårs-periodene. De årlige gjennomsnitt for femårsperiodene er også angitt.

For årene 1966-1969 kan en regne med at det gjennomsnittlig blir uteksaminert 2.500 nye lärerprövekandidater årlig.

¹⁾ Jfr. t.eks. Helge Dahl: Norsk lärerutdanning fra 1814 til i dag (bl.a. kapittel IV.2, og särlig side 297 ff.).

Tabell 1. Personer som avla lærerprøve i årene 1905-1965.
Menn og kvinner.

Å r	Uteksaminerte			Å r	Uteksaminerte			Å r	Uteksaminerte		
	T	M	K		T	M	K		T	M	K
1905	271	160	111	1926	866	477	389	1946	84	53	31
1906	356	209	147	1927	640	359	281	1947	579	277	302
1907	384	204	180	1928	448	280	168	1948	366	168	198
1908	353	177	176	1929	386	232	154	1949	668	329	339
1909	379	176	203	1930	-	-	-	1950	565	287	278
1910	378	192	186								
1911	392	197	195	1931	-	-	-	1951	929	465	464
1912	493	249	244	1932	-	-	-	1952	538	271	267
1913	558	277	281	1933	-	-	-	1953	838	447	391
1914	552	257	295	1934	378	228	150	1954	666	340	326
1915	553	243	310	1935	394	255	139	1955	652	337	315
1916	588	269	319	1936	317	194	123	1956	965	449	516
1917	509	229	280	1937	-	-	-	1957	1063	479	584
1918	480	215	265	1938	59	34	25	1958	838	379	459
1919	445	187	258	1939	76	39	37	1959	1192	498	694
1920	447	168	279	1940	202	104	98	1960	1336	592	746
1921	592	287	305	1941	234	111	123	1961	1432	658	774
1922	737	360	377	1942	331	179	152	1962	1453	662	791
1923	885	476	409	1943	317	187	130	1963	1632	671	961
1924	956	505	451	1944	327	179	148	1964	1765	738	1027
1925	997	589	408	1945	62	33	29	1965	2099	823	1276

Eksamens-år	Uteksaminerete											
	A. Absolutte tall						B. Prosenttall					
	i perioden			periodens årsgjennomsnitt			T			M		
	T	M	K	T	M	K	T	M	K	T	M	K
1905 - 1965	36002	17439	18563	500	286	304	100	48.4	51.6			
1905	271	160	111	271	160	111	100	59.0	41.0			
1906 - 1910	1850	958	892	370	192	178	100	51.9	48.1			
1911 - 1915	2548	1223	1325	510	245	265	100	48.0	52.0			
1916 - 1920	2469	1068	1401	494	214	280	100	43.3	56.7			
1921 - 1925	4167	2217	1950	833	443	390	100	53.2	46.8			
1926 - 1930	2340	1348	992	468	270	198	100	57.7	42.3			
1931 - 1935	772	483	289	154	96	58	100	62.3	37.7			
1936 - 1940	654	372	282	131	75	56	100	57.3	42.7			
1941 - 1945	1271	689	582	254	138	116	100	54.3	45.7			
1946 - 1950	2262	1114	1148	452	223	229	100	49.3	50.7			
1951 - 1955	3623	1860	1763	725	372	353	100	51.3	48.7			
1956 - 1960	5394	2395	2999	1079	479	600	100	44.4	55.6			
1961 - 1965	8381	3552	4829	1676	710	966	100	42.4	57.6			

b) Kullenes fordeling på kjønn.

Alt i alt ble det uteksaminert omlag 17.450 mannlige og 18.550 kvinnelige lærerprøvekandidater i de 61 årene vi betrakter her. Nesten 52% av alle uteksaminerte kandidater var altså kvinner.

Ser vi på de ulike femårsavsnittene innenfor hele perioden, var kvinnenes andel på det laveste i femåret 1931-1935 med knapt 38%. Dette femåret har samtidig det nestlaveste årlige gjennomsnittstall for kullstörrelsen. De fire femårsperiodene fra 1926 til 1945 viser i det hele tatt de fire laveste prosenttallene for kvinner, og har samtidig de tre aller laveste og det femte laveste årlige gjennomsnittskull.

Kvinnene hadde tidligere stadig økt sin relative andel fra 41% i 1905 til 48%, 52% og 57% i de tre etterfølgende femårsavsnittene fram til og med femåret 1916-1920. Det neste femåret, 1921-1925, viste en markert nedgang i andelen til 47%, og de forholdsvis lave andelene de følgende tjue år er allerede omtalt foran. Det ser ut som overproduksjonsproblemet i tillegg til den absolutte reduksjonen av det samlede årlige opptak bl.a. rammet kvinnenes relative andel i opptakskullene og eksamenskullene.

Etter krigen har kvinnenes prosentandel stort sett vært stigende fra femår til femår. I 1946-1950 var prosenttallet 51% og i 1961-1965 58%. De siste fem enkeltårene har prosenttallene vært 54, 54, 59, 58 og 61%. Samtidig har det årlige gjennomsnitt for kullstörrelsen vært stor og stigende med et eksamenskull i 1965 på hele 2.100 personer.

Tabell 1 viser også fordelingen på kjønn for alle enkeltårene. For femårs-periodene er også de gjennomsnittlige prosentandelene gjengitt.

c) Kullenes fordeling på alder.

ø.1. Mennenes alder.

i) I de 27 eksamenskullene mellom 1905 og 1935 svinget gjennomsnittsalderen omkring 23 år for de mannlige lærerprøvekandidatene. I tolv av disse årene lå den under 23 år - med 22.7 år som laveste verdi. I de øvrige femten årene var den over 23 år med 23.8 som høyeste verdi i 1934 og 1935. I alle de elleve kullene fra og med 1921 lå den i overkant, til dels godt i overkant, av 23 år.

ii) I de fire årene 1930-1933 var det som kjent ingen eksamenskull.. Dette forklarer antakelig tendensen til høyere gjennomsnittsalder for mennene i de to neste årene, 1934-1935. I 1936 var gjennomsnittsalderen blitt 24 år, mens den viste markert høyere tall med henholdsvis 27.6 og 26.9 år for de spesielt små kullene i 1938 og 1939 som fulgte etter det kull-frie året 1937.

iii) I krigsårene 1940-1945 svinget mennenes gjennomsnittsalder stort sett mellom 26 og 25 år. Etter en topp på 27.9 år for det lave 1946-kullet svinget den mellom 26 og 27 år i etterkrigsårene like fram til og med 1960.

iv) Fra og med 1961 har gjennomsnittsalderen igjen ligget under 26 år, og de stigende kullene i de fire årene 1961-1964 har en synkende gjennomsnittsalder - fra 25.9 år til 25.1 år.

v) Kullene sprer seg forøvrig utover alle alderstrinnene fra 21 til 39 år. Også på alderstrinn over 40 år er det et visst antall mannlige eksamenskandidater. Uten å gå nærmere inn på variasjoner over tiden, nevner en at i enkeltårene 1961-1964 var mellom 51% og 58% av de uteksaminerte mennene under 25 år, mellom 30% og 35% hørte hjemme i aldersgruppen 25-29 år og mellom 9% og 12 % i aldersgruppen 30-39 år.

Alderskurven for hvert enkelt av disse årene stiger først med en topp enten i 23- eller 24-årsklassen, mens den deretter synker ut gjennom årsklassene. Ser en bare på de grove femårs aldersgruppene, har det de fire årene 1961-1964 vært en markert forskjyvning til gruppen under 25 år sammenliknet med de tidligere etterkrigsårene.

c.2. Kvinnenes alder.

vi) Kvinnenes gjennomsnittsalder lå i årene 1905-1929 uten unntak lavere enn mennenes. Forskjellen var til dels ubetydelig. Bare ett år, i 1923, var forskjellen noe over 1 år. I hele femten år, mellom 1905 og 1929 var aldersforskjellen mindre enn 1/2 år.

I 1926 og 1929 lå kvinnenes gjennomsnittsalder i overkant av 23 år, mens den for alle de tidligere årene ellers var mellan 23 og 22 år.

vii) Fra 1934 til 1964 har deres gjennomsnittsalder ligget på ca. 24 år eller høyere.

Mellan 1934 og 1940 lå den mellom ytterpunktene ca. 24 år og ca. 27 år. De tre første årene i denne sjuårsperioden er de eneste årene kvinnene i gjennomsnitt har vært eldre enn mennene. I 1934 var de gjennomsnittlig 1/2 år eldre, i 1935 1/4 år eldre, mens forskjellen i 1936 var helt ubetydelig. For de seks kullene i denne perioden svinget kvinnenes gjennomsnittsalder ned og opp mye i likhet med mennenes.

Ser en på perioden 1941-1964 under ett, gikk bevegelsene fra år til år i kvinnenes gjennomsnittsalder nesten alltid i samme retning som mennenes. Unntakene gjelder bare de tre årlige bevegelsene fra henholdsvis 1952, 1960 og 1962. I hele perioden var kvinnene imidlertid yngst med en gjennomsnittsalder stort sett mellom 24 og 25 år.

I seks enkeltår, 1941, 1953-1955 og 1959-1960, var kvinnene gjennomsnittlig mellom 2.5 og 2.0 år yngre enn mennene. I alle de øvrige år mellom 1941 og 1964 var de mellom 2 og 1 år yngre.

Fra og med 1961 har gjennomsnittsalderen for kvinnene vært ca. 24 år.

viii) I enkeltårene 1961-1964 var mellom 78% og 83% av de uteksaminerte kvinnene under 25 år, mellom 10% og 13% hørte hjemme i aldersgruppen 25-29 år, mens aldersgruppen 30-39 år hadde mellom 3% og 6%.

Kvinnenes alderskruve når hvert enkelt av disse årene en topp allerede i 22-års klassen.

c.3. Aldersspredningen.

ix) Etter de någjeldende opptaksregler og kurslengder ville den lavest tenkelige gjennomsnittsalder for alle eksamenskandidatene være 21 1/4 år. Som allerede den faktiske gjennomsnittsalderen antyder, har den overveiende del av de uteksaminerte kandidatene fordelt seg innenfor aldersgruppene 21-24 år og 25-29 år, men det har til dels vært et forholdsvis betydelig innslag også av kandidater på 30 år og over.

I årene etter 1946 har t.eks. mellom 21.8% og 11.5% av mennene vært over 30 år, mens ytterpunktene har vært 12.6% og 6.3% for kvinnenes vedkommende. I de store og stigende eksamenskullene i enkeltårene 1961-1964 var 15.4%, 14.5%, 12.4% og 11.5% av mennene over 30 år, mens andelen har vært 9.7%, 7.8%, 8.1% og 6.3% for de kvinnelige eksamenskandidatene, altså stort sett synkende andeler for begge kjønn.

x) For årene etter den annen verdenskrig viser en til Tabell 2 og ellers til Tabell II i det statistiske vedlegg.

Ved sammenlikninger både for menn og kvinner hver for seg over tiden og også mellom kjønnene, spesielt når det gjelder små kull eller små forskjeller, bør en generelt være oppmerksom på at gjennomsnittsalderen er en "beregnet" alder, idet den ikke bygger på de enkelte kandidaters helt "nøyaktige" alder. Beregningsmåten er omtalt i det statistiske vedlegg.

Ved sammenlikning over tiden er det ellers sikkert mange andre forhold som ville ha interesse. Vi nevner spesielt bare t.eks. at artianernes typiske eksamensalder antakelig ble bort imot ett år lavere fra og med 1945.

Tabell 2. Alder i eksamensåret blant personer som avla lærerprøve i årene 1946-1964. Menn og kvinner.

Eksamensår	A. Gjennomsnittsalder i eksamensåret		B. Prosentfordeling på aldersgrupper									
	Menn	Kvinner	20-24	25-29	30-34	35-39	40-	20-24	25-29	30-34	35-39	40-
			Menn	Kvinner					Kvinner			
1946	27.92	26.81	26.4	49.1	15.1	3.7	5.7	41.9	38.7	9.7	3.2	6.5
47	25.32	25.17	33.6	52.3	11.2	1.8	1.1	48.7	43.7	5.9	0.7	1.0
48	25.95	24.60	39.3	48.2	9.5	2.4	0.6	65.2	28.3	3.0	2.5	1.0
49	26.77	25.20	28.0	51.7	18.2	1.8	0.3	48.9	42.2	8.0	0.3	0.6
50	26.40	25.14	29.6	56.5	10.8	2.4	0.7	51.4	39.6	6.8	1.1	1.1
1951	26.34	24.66	28.8	57.2	11.2	1.9	0.9	58.2	33.6	5.3	0.8	2.1
52	26.13	24.31	38.7	45.8	14.0	0.4	1.1	66.7	26.6	4.5	1.1	1.1
53	26.47	24.23	30.9	54.1	10.5	3.1	1.4	69.6	23.8	5.1	1.0	0.5
54	26.86	24.49	33.8	44.4	16.5	4.1	1.2	67.2	26.4	4.9	0.9	0.6
55	26.78	24.28	31.8	48.7	13.9	4.7	0.9	67.0	26.7	4.1	1.3	0.9
1956	26.98	25.16	32.3	46.3	14.5	5.8	1.1	62.2	25.2	7.2	3.3	2.1
57	26.60	25.03	37.2	42.8	14.4	3.5	2.1	67.3	23.0	2.9	3.4	3.4
58	26.17	24.47	42.5	42.7	8.5	5.0	1.3	74.7	14.4	6.5	2.6	1.8
59	26.82	24.66	40.0	39.2	11.2	6.4	3.2	75.0	13.4	5.5	3.5	2.6
60	26.40	24.00	48.0	33.2	10.5	4.4	3.9	81.0	11.5	3.2	1.2	3.1
1961	25.88	24.38	53.3	31.3	8.7	3.7	3.0	77.9	12.4	4.2	2.3	3.2
62	25.79	24.01	51.4	34.1	8.6	3.0	2.9	80.7	11.5	3.3	2.5	2.0
63	25.64	24.29	52.6	35.0	6.0	3.3	3.1	78.7	13.2	2.5	2.2	3.4
64	25.14	23.90	58.3	30.2	6.9	3.0	1.6	83.3	10.4	1.3	2.0	3.0

II. Eksamenskullene ved lærerskolenes ulike linjer 1930-1964.

a) Linjer og opptakskrav.

i) Til og med hösten 1926 hadde de årlige opptak til lærerskolenes ordinære klasser skjedd i samsvar med Lærerskoleloven av 1902. De ordinære kursene var 3-årige for alle disse elevene.

For artianere hadde det imidlertid på ulike måter vært anledning til å avlegge "lærerprøve" etter kortere studietid enn 3 år. De kunne t.eks. kreve seg fritatt for prøve i visse fag, og de kunne tas opp i en lærerskole direkte på øverste klassetrinn. Uten hjemmel i 1902-loven hadde det dessuten "av seg selv" vokst fram egne "studentklasser" som ble ført fram til de "tilleggsprøver" som sammen med examen artium var likeverdig med lærerprøven¹⁾.

Det ordinære opptakskull fra hösten 1926 ble uteksaminert våren 1929. I årene 1927, 1928 og 1929 ble det ikke tatt opp noen ordinære begynnerklasser. Fra skoleår til skoleår ble det derfor færre og færre klasser i alt inntil det ikke var noen klasser hösten 1929 og våren 1930 og således heller ingen ordinær undervisning ved lærerskolene hele dette skoleåret.

ii) Lov av 6. juni 1930 om lærerskoler og prøver for lærere i folkeskolen innførte formelt linjedeling som et nytt og fast organisatorisk trekk i lærerskolenes oppbygging. Denne ordning ble fastholdt i den senere, tilsvarende lov av 11. februar 1938, som framleis gjelder. En ny engelsklinje ble innført gjennom 1938-loven.

I lovens § 1, 2. ledd, heter det:

"Lærarskulen kan vera anten 4-årig eller 2-årig, og upplæringa kan vera delt med praksis mellom to skuleår.
Den 2-årige skulen kan ha 2 linor, den vanlege lina og engelsklina".

iii) Opptakskravene til de tre linjene er ikke de samme.

For å bli opptatt i den 4-årige lærerskolen, som her kalles den (ordinære) 4-årige linjen, må søkerne bl.a. ha avlagt en opptaksprøve og ved den vist en viss modning, visse kunnskaper og en viss dugleik (§§ 2 og 3).

Den 2-årige lærerskolens vanlige linje tar som hovedregel opp "elevar som har teke examen artium, eksamen frå økonomisk gymnas, i alle höve med godt vitnemål" (§ 3). "På engelsklinja tek ein berre upp elevar som har examen artium på engelsklinja" (§ 3). Også her kreves "godt vitnemål" og også her kan det gjøres visse unntak fra opptaksregelen. Disse 2-årige linjene kalles nedenfor gjerne for lærerskolenes (ordinære) artianerlinjer.

iv) I lov av 8. juli 1954 om forsök i skolen heter det ellers mellom annet i § 1:

"I lærarskolar skal det etter avgjerd av Kongen vera höve til, som forsök, å gjera avvik frå reglane i vedkomande skolelover".

v) I årene 1930-1932 ble det tatt opp elever bare til den nye 4-årige linjen. Alle tre årene var det imidlertid først etter politisk strid i Stortinget at det kom fram til vedtakene om å ikke opprette egne klasser for artianere på ny, 2-årig linje²⁾.

1) Jfr. Helge Dahl: Norsk Lærerutdanning fra 1814 til i dag (t.eks. s. 251 f og s. 306 ff).

2) Jfr. samme sted (s. 321-323).

I 1933-1935 ble det så igjen ikke tatt opp elever ved lærerskolene i det hele.

Fra og med 1936 ble det tatt opp elever både ved den 4-årige og den nye 2-årige, vanlige linjen, bortsett fra 1943, da den sistnevnte linjen ikke tok mot noe nytt kull.

Den nye 2-årige engelsklinjen tok mot sitt förste kull i 1938, men i årene 1940-1944 ble opptaket midlertidig stoppet.

b) De ulike linjenes andel av uteksaminerte kandidater.

Nedenfor er det skissert hvor mange lærerprövkandidater de enkelte lærerskolelinjer har uteksaminert både absolutt og relativt. Fordeling på kjønn er også angitt.

b.1. Artianerlinjene.

Lærerskolenes eksamensprotokoller viser at först i 1938 ble det uteksaminert lærerprövkandidater på den 2-årige, vanlige linjen. 1940 er det förste eksamensåret för den 2-årige engelsklinjen. Den 2-årige lærerskolen hadde altså ikke fått elever för opptaksåret 1936, mens lovhjemmel for opptak var skaffet allerede i 1930 för den vanlige linjens vedkommende. De första kullen kunne altså ha vært uteksaminert allerede fra og med 1932, dersom hjemmelen var blitt utnyttet, slik det også hadde foreligget mindretallsforslag om i Stortinget¹⁾.

Bortsett fra året 1945, har det hvert år fra og med 1938 vært uteksaminert lærerprövkandidater fra den 2-årige, vanlige linjen. Til og med 1964 har det på denne linjen alt i alt blitt uteksaminert bort imot 11.000 personer. Av alle lærerskolekandidater som ble uteksaminert fra det tidspunkt linjedelingen ble lovhjemlet til og med 1964, utgjør de 54.1%. Ser en bare på tidsrommet 1938-1964, er det tilsvarende prosenttall 57.2%.

En sammenlikning innenfor den 2-årige, vanlige linjen, viser at kvinnene alt i alt var i flertall der med 54.1% blant de uteksaminerte lærerprövkandidatene fra denne linjen.

På den 2-årige engelsklinjen var det ingen eksamenskandidater i perioden 1942-1946. Ellers har det vært uteksaminert lærerprövkandidater fra denne linjen i 1940 og 1941 og siden i hvert av årene fra og med 1947. Til og med 1964 har den 2-årige engelsklinjen uteksaminert vel 2.400 personer eller 12.7% av lærerskolesektorens samlede antall uteksaminerte kandidater i perioden 1940-1964.

Blant de uteksaminerte kandidatene fra den 2-årige engelsklinjen var det nesten dobbelt så mange kvinner som menn. Kvinnenes flertall gikk opp i 66% av det samlede kandidattallet på denne linjen.

b.2. Den 4-årige linjen.

Også for den 4-årige linjen var det blitt skaffet lovhjemmel i 1930, og allerede i 1934, som var det tidligst mulige eksamensår, ble de första lärerprövkandidatene fra denne linjen uteksaminert.

Også i 1935 og 1936 kom det nye lärerprövkandidater fra den 4-årige linjen, men i 1937, 1938 og 1939 hadde den ingen eksamenskull. Fra og med 1940 har så lärerpröven blitt avholdt årlig på denne linjen.

En sammenlikning med de andre linjene kan i första omgang begrenses till perioden 1940-1964. I denne perioden hadde den 4-årige linjen noe mindre enn halvparten så mange elever som den vanlige 2-årige linjen. Av periodens samlede antall uteksaminerte lärerprövkandidater utgjorde den 4-årige linjens kandidater 28.0%.

¹⁾ Jfr. fotnote 2), s. 9.

Prosenttallet er 31.6% når en regner like fra det tidspunkt linjedelingen ble lovhemlet. For menn og kvinner hver for seg var det tilsvarende prosenttall henholdsvis 32.8% og 23.4%.

Innenfor den 4-årige linjen var det således de mannlige lærerprøvekandidatene som var i flertall med 56.3% av linjens samlede kandidattall i perioden 1930-1964.

b.3. Forsökslinjene.

De lærerskoleklasser som etter sin kurslengde ikke går inn under 1938-lovens betegnelser 4-årig eller 2-årig lærerskole, er her kalt forsökslinjer.

Det förste eksamenskull finner en i eksamensprotokollene for 1957. På en eller flere slike forsökslinjer har det siden vært uteksaminert lærerprøvekandidater hvert år. For perioden 1957-1964 dreier det seg tilsammen om godt og vel 450 kandidater, som for denne perioden utgjør 4.3% av det samlede antall uteksaminerte kandidater.

I eksamenskullene på disse linjene utgjør mennene alt i alt 38.2% og kvinnene 61.8%.

b.4. Tabellsammenstilling.

Det som er nevnt ovenfor under punktene b.1. - b.3., er delvis sammenstilt nedenfor i tabellform. Tabell 3 gir samletall for hele tidsrommet 1930-1964, som igjen er delt opp i följende perioder: 1930-1933 uten eksamenskull, 1934-1936 med eksamenskull bare fra den 4-årige linjen, 1937 uten eksamenskull igjen, 1938-1939 med eksamenskull bare for den vanlige 2-årige linjen, 1940-1956 med kull også fra den 2-årige engelsklinjen i tillegg til kull fra de to forannevnte linjene og endelig perioden 1957-1964 da det er blitt uteksaminert kandidater fra en rekke forsöksklasser ved siden av de tre ordinære linjene.

Tabell III.A i det statistiske vedlegg viser hvordan opptakspolitikken fordeler de uteksaminerte lærerprøvekandidatene på linjer i hvert enkelt år i perioden 1930-1964. I likhet med Tabell 3 dekker også denne tabellen det tidsrom som er gått siden den formelle linjeordning ble etablert gjennom 1930-loven.

Bortsett fra de fem år uten eksamenskull fra noen av linjene, var det i 1930-årene tre år med kull bare fra den 4-årige linjen og to år med kull bare fra artianerlinjen.

Fra 1940 til og med 1950 fikk så den 4-årige linjen og artianerlinjen meget vekslende prosentandeler blant de uteksaminerte kandidatene med 100% og 4% som ytterpunkter for den førstnevnte linjens vedkommende.

Siden 1951 har den 4-årige linjen bare ett år, i 1955, nådd opp i mer enn 1/3 av eksamenskullene. Linjens andel har stort sett vekslet mellom 30% og 20%.

Siden 1951 har mer enn 2/3 av de nye lærerprøvekandidatene nesten årlig kommet fra en av de ordinære artianerlinjene. I 1955, 1962 og 1964 lå deres prosentandel på henholdsvis 61.7%, 65.0% og 65.3%. I 1956 var den opp i 80.7%. I de andre årene siden 1951 har andelen ligget mellom 70% og 80%.

Tabell III.B i det statistiske vedlegg viser det enkelte års fordeling på menn og kvinner ved de enkelte linjer, også fra hver enkelt av ni forskjellige forsökslinjer.

Tabell 3. Personer som avla lærerprøve i årene
1930-1964 på de ulike lærerskolelinjer.
Menn og kvinner.

A. Absolutte tall.

Eksamensår		I alt	Ordinære linjer			Forsöks-linjer	
			4-årig	2-årige			
				I alt	Vanlig		
1930-64	T	20258	6418	13379	10969	2410	
	M	9641	3616	5849	5030	819	
	K	10617	2802	7530	5939	1591	
1930-33	T	-	-	-	-	-	
1934-36	T	1089	1089	-	-	-	
	M	677	677	-	-	-	
	K	412	412	-	-	-	
1937	T	--	-	-	-	-	
1938-39	T	135	-	135	135	-	
	M	73	-	73	73	-	
	K	62	-	62	62	-	
1940-56(1)	T	8323	2684	5639	4758	881	
	M	4216	1529	2687	2329	358	
	K	4107	1155	2952	2429	523	
1957-64	T	10711	2645	7605	6076	1529	
	M	4675	1410	3089	2628	461	
	K	6036	1235	4516	3448	1068	

B. Prosenttall.

1930-64	T	100	31.6	66.0	54.1	11.9	2.8
	M	100	37.5	60.7	52.2	8.5	1.8
	K	100	26.4	71.0	55.9	15.0	2.7
1934-36	T	100	100	-	-	-	-
1938-39	T	100	-	100	100	-	-
1940-56	T	100	32.2	67.8	57.2	10.6	-
1957-64	T	100	24.7	71.0	56.7	14.3	4.3
1930-64	T	100	100	100	100	100	100
	M	47.6	56.3	43.7	45.9	34.0	38.2
	K	52.4	43.7	56.3	54.1	66.0	61.8

1) Det var ikke noe eksamenskull på den 2-årige vanlige linjen i 1945.
På den 2-årige engelsklinjen var det ikke kull i årene 1942-1946.

III. Artianere som avla lærerprøven 1938-1964.

De 2-årige linjer som ble instituert gjennom 1930-loven og 1938-loven, tok bl.a. sikte på å gi personer med examen artium adgang til å gjennomgå lærerskolen på en tilfredsstillende måte.

Selv om det tidligere ikke hadde vært noen egen linje med examen artium som opp-takskrav, hadde likevel atskillige artianere avlagt lærerprøven også i perioden 1905-1929. Som allerede nevnt, var nemlig forskjellige spesielle, delvis lovfestede regler blitt instituert for artianere som ønsket å forberede seg for å avlegge lærerprøven. Lærerskolenes eksamensprotokoller for disse årene gir imidlertid bare indirekte opplysninger om examen artium før lærerprøven. De gir dessuten neppe full dekning. De opplysninger som kunne trekkes ut av protokollene, ville også være mangelfulle, t.eks. mangler protokollene data om artiumsår. Framstillingen nedenfor er derfor begrenset til perioden 1930-1964 på samme måte som avsnitt II foran.

Av samme grunn er den videre begrenset til å gjelde bare lærerskolenes artianerlinjer, selv om et visst antall personer med examen artium nok har avlagt lærerprøven på den nye 4-årige linjen etter 1930. Det dreier seg antakelig om en forholdsvis beskjeden størrelsesorden. Artiumsopplysninger er i protokollene tatt med bare for de linjer hvor det kreves examen artium for å kunne bli opptatt. For det første eksamensåret, 1938, mangler imidlertid eksplisitte artiumsdata også for den 2-årige artianerlinjen.

Ellers har nok mange lærerprøvekandidater både fra den tidligere 3-årige lærerskolen og fra den 4-årige linjen avlagt examen artium på et senere tidspunkt i tillegg til sin lærerskoleeksamen.

a) Lærerprøvekandidater i alt fra lærerskolenes artianerlinjer.

Fra og med 1938, det første eksamensåret på en 2-årig linje, til og med 1964 avla alt i alt 13.760 personer med examen artium lærerprøven ved de lærerskolelinjer som hadde examen artium som opptakskrav. Dette tallet er identisk med summen av uteksaminerte lærerprøvekandidater ved de ordinære 2-årige linjene og ved forsøkslinjene, unntatt den 2-årige forsøksklassen i 1960 og de 5-årige kveldsklassene i 1959 og 1960. Så vidt en kan se av eksamensprotokollene, ble det ikke stillet krav om examen artium for å bli opptatt i disse klassene.

Når det gjelder fordeling på kjønn, eksamensår, andeler av de samlede eksamenskull osv., viser en til avsnitt II foran.

b) Lærerprøvekandidatene fra lærerskolenes ordinære artianerlinjer og tidsforløpet mellom examen artium og lærerprøven.

i) På de to ordinære artianerlinjene, den vanlige linjen og engelsklinjen, ble det uteksaminert 13.379 lærerprøvekandidater i perioden 1938-1964. For de 59 kandidatene i 1938 gir eksamensprotokollene som nevnt ingen artiumsdata. Inntil 1947 hadde ingen av kullene kommet opp i mer enn 175 kandidater.

I 1947 var kullet på 556 personer, og for hele perioden 1947-1964 er det årlige gjennomsnittskull på 692 personer med et samlet tall på 12.457 uteksaminerte lærerprøvekandidater for denne perioden.

ii) Ser en på perioden 1947-1964 under ett, er den prosentandel av kullene som kom inn ved lærerskolene samme år de tok examen artium, omtrent like stor for menn og kvinner. 12.5% av opptakskullenes menn og 13.6% av kvinnene begynte samme år.

Det er derimot en markert forskjell mellom menn og kvinner ett år senere. Kvinnenes prosentandel er da bort imot dobbelt så stor som mennenes. 20.9% av mennene og 40.1% av kvinnene begynte ved lærerskolen ett år etter examen artium. Blant opptakskullene alt i alt hadde altså bare tredjeparten av mennene (33.4%) kommet inn ved lærerskolen enten om høsten samme året, eller høsten etter artiumsåret, mens godt og vel halvparten av kvinnene (53.7%) var kommet inn.

Prosentandelen som ble opptatt ved lærerskolen den tredje høsten etter examen artium er noe større for menn enn for kvinner, nemlig 22.9% mot 19.3%. De kumulerete prosenttallene er da altså henholdsvis 56.3% og 73.0%.

37.4% av mennene og 21.3% av kvinnene ble opptatt fra og med den fjerde til og med den tiende høsten etter examen artium, mens henholdsvis 6.3% og 5.7% drøyet enda lenger.

Tabell 4. Prosentfordeling av lærerprøvekandidater fra lærerskolenes artianerlinjer i perioden 1947-1964 etter antall år mellom examen artium og lærerprøven. Menn og kvinner.

Eksamensår for lærer- prøven	I alt	Antall år mellom examen artium og lærerprøven										
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12-

A. Ukumulerete tall.

1947- 64	T	100	13.1	31.7	20.9	11.8	6.2	3.8	2.6	1.7	1.3	1.0	5.9
	M	100	12.5	20.9	22.9	15.5	8.0	5.1	3.4	2.3	1.7	1.4	6.3
	K	100	13.6	40.1	19.3	9.0	4.9	2.9	1.9	1.1	0.9	0.6	5.7

B. Kumulerete tall.

1947- 64	T	100	13.1	44.8	65.7	77.5	83.7	87.5	90.1	91.8	93.1	94.1	100
	M	100	12.5	33.4	56.3	71.8	79.8	84.9	88.3	90.6	92.3	93.7	100
	K	100	13.6	53.7	73.0	82.0	86.9	89.8	91.7	92.8	93.7	94.3	100

iii) Hvis en anså det ønskelig at så mange som mulig blant opptakskullene burde være kommet inn senest året etter de tok examen artium¹⁾, kan den faktiske utviklingen fra 1947 til 1964 til sammenlikning bedømmes på grunnlag av de kumulerete prosenttallene i Tabell 5.

Tabell 5. Prosentandel av lærerskoleelever som i perioden 1947-1964 ble opptatt samme år eller året etter at de avla examen artium. Menn og kvinner.
(Beregnehede tall).

Oppaktsår	1947	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955
Menn	30.1	51.3	37.1	30.3	31.0	25.4	28.2	25.1	18.7
Kvinner	31.3	52.2	34.4	52.7	39.2	51.0	45.7	37.4	38.1

Oppaktsår	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Menn	18.9	16.9	28.4	28.2	30.2	34.8	36.4	37.7	48.7
Kvinner	33.1	36.0	46.0	53.3	63.5	64.0	68.7	59.7	75.2

¹⁾ Bare ca. 50% av et artiumskull kan antas å ha nådd den lovbestemte minstealder som kreves for å bli opptatt ved lærerskolenes artianerlinjer umiddelbart etter examen artium, jfr. punkt d) nedenfor. De øvrige når denne minstealderen først året etter

iv) En har ovenfor grovt regnet med at et års eksamenskull er identisk med opptakskullet to år tidligere, og at tidsavstanden mellom artiumsåret og året før lærerprøven således stort sett er to år mer enn mellom artiumsåret og opptaksåret. Tabellene IV.A og IV.B i det statistiske vedlegg gir en mer detaljert oversikt.

c) Artianere fra artiumskullene 1930-1962 som har avlagt lærerprøven i årene 1938-1964.

i) Som nevnt avla tilsammen 13.760 personer med examen artium lærerprøven i perioden 1938-1964 ved en av de linjer som hadde slik eksamen som opptakskrav.

De 59 kandidatene fra 1938 som det mangler nærmere artiumsdata for, måtte komme fra artiumskullet 1936 eller tidligere kull. 91 av de senere kandidater hadde tatt examen artium i 1929 eller tidligere år, mens 390 var artianere fra perioden 1930-1937. Fra artiumskullene 1938-1962 var det da 13.220 personer som innen utgangen av 1964 hadde avlagt lærerprøven på lærerskolenes artianerlinjer. Seneste opptaksåret som er med i dette regnestykket er såldes 1962.

I opptaksårene 1963-1967 kan vi forøvrig anslå antallet nye elever ved disse linjene til henholdsvis ca. 1.600, 1.700, 1.900, 1.800 og 1.900 personer, eller tilsammen ca. 8.900. Anslagene er basert på opptakstall for 1963 (Utredningsavdelingen) og elevtall for 1965, 1966 og 1967 (Statistisk Sentralbyrå og Lærerutdanningsrådet).

c.1. Overgangsprosenter fra examen artium til lærerprøve.

ii) Går en så langt tilbake som til artiumskullet 1930, finner en omlag 1% av dette artiumskullet igjen i eksamenskullene fra lærerskolenes artianerlinjer.

Etter en forholdsvis jevn stigning i prosenttallet fra dette startpunktet, viser Tabell 6 at blant de som tok examen artium i 1937, har vel 5% avlagt lærerprøven.

Bortsett fra en mindre nedgang i 1941 og 1945 er det i tiåret etter 1937 en fortsatt stigning fra år til år, og 1947-kullet er det første som har passert 10%-grensen.

De neste ti årene er det fortsatt en praktisk talt ubrukt stigning i prosenttallet. I 1953 er 15%-grensen godt og vel passert, og fra 1957-kullet er bort imot 20% av personene siden blitt lærerprøvekandidater.

I løpet av hver av de to tiårsperiodene mellom 1937 og 1957 ble altså denne kandidatandelen fordoblet.

Tabell 6. Visse artiumskull (A) i perioden 1930-1957 og antall personer (L) fra disse kullene som avla lærerprøven ved lærerskolenes artianerlinjer i perioden 1938-1964. Menn og kvinner

A. Absolutte tall.

	1930		1937		1947		1953		1957	
	A	L	A	L	A	L	A	L	A	L
I alt	1539	15	2336	119	5333	544	3539	593	4540	881
Menn	1078	5	1628	64	3362	269	2143	246	2674	364
Kvinner	461	10	708	55	1971	275	1396	347	1866	517

B. Prosenttall.

	Lærerprøvekandidater (L) i prosent av artiumskull (A)				
	1.0	5.1	10.2	16.8	19.4
I alt	1.0	5.1	10.2	16.8	19.4

iii) Tabell 7 viser det kumulerte prosenttallet for lærerprøvkandidater i forhold til artiumskull for artiumsårene 1957-1962, oppdelt etter antall år mellom examen artium og lærerprøven så langt som det foreliggende materiale foreløpig gjør en oppdeling mulig. Noen beregnede tall er dessuten inkludert i tabellen.

Tabell 7. Artianere fra 1957-1962 som avla lærerprøve i årene 1959-1964¹⁾ i prosent av artiumskullene, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøven. Menn og kvinner.

Artiu- ums- år	Artiu- ums- kull	Artianere som har avlagt lærerprøven i prosent av artiumskullet Kumulerete prosenttall					
		Antall år mellom ex.artium og lærerprøven					
		2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år
1957	T	4540	2.0	10.1	15.5	17.5	18.8
	M	2674	1.4	4.1	9.7	11.9	13.1
	K	1866	2.9	18.7	23.8	25.4	26.9
1958	T	4880	3.2	11.2	15.0	17.7	18.6
	M	2816	2.0	5.6	9.3	12.1	13.2
	K	2064	4.6	18.6	22.5	25.2	26.0
1959	T	4958	3.5	11.2	16.3	17.8	19.1
	M	2896	2.2	5.6	9.2	10.7	
	K	2062	5.3	19.2	26.4	27.8	20.1
1960	T	5210	2.8	11.2	14.8	16.6	17.9
	M	3179	1.7	5.0	8.0		19.0
	K	2031	4.5	20.8	25.4		
1961	T	6176	3.2	12.0	15.9	17.6	18.8
	M	3629	2.0	5.2			19.7
	K	2547	4.8	21.6			
1962	T	7419	3.3	13.0	16.4	17.9	18.9
	M	4310	2.0				19.7
	K	3109	5.0				

¹⁾ For årene 1965-1969 kan en rundt regne med at henholdsvis 1.600, 1.700, 1.900, 1.800 og 1.900 artianere avlegger lærerprøven (jfr. punkt c), i ovenfor.)

Tallene under den markerte trappetrinnslinjen i tabellen er beregnde prosenttall. De er beregnet under den bestemte forutsetning at henholdsvis 20%, 45%, 15%, 6%, 4% og 3% av hvert enkelt kandidatkull i perioden 1965-1969 hadde avlagt examen artium fra to til sju år før de avla lærerprøven, dvs. en forutsetning nokså nær opp til det mønsteret en finner for lærerprøve-kandidatene fra 1964 (jfr. Tabell IV.B i det statistiske vedlegg. Blant 1964-kandidatene utgjorde mennene ca. 40%).

iv) Prosentserien for lærerprøvekandidatenes andeler i de ulike artiumskull de kommer fra er gjengitt for hvert enkelt år i hele perioden 1930-1962 i Tabell 8. Tallene viser en så godt som ubrukt stigning i denne prosentandelen helt fram til 1957. Jo nærmere en kommer slutten av perioden, jo større forandringer kan en vente etter hvert som reviderte, a jourførte prosenttall vil kunne foreligge.

Blant de kvinnelige artianerne har det hvert år vært en vesentlig større andel som har valgt lærerskolen enn blant de mannlige.

Fra artiumskullet for 1957 har t.eks. nesten 28% av kvinnene avlagt lærerprøven til og med eksamensåret 1964, mot knapt 14% av mennene. Ser en på artiumskullene i hele femårsperioden 1956-1960, har allerede mer enn fjerdeparten av kvinnene i hvert enkelt kull gjennomgått lærerskolen til og med 1964.

For de fleste årene er kvinnenes større andel en kombinert effekt av at det absolutte antall kvinnelige artianere som har valgt lærerskolen er større enn det tilsvarende tall for mennene, samtidig som det er atskillig færre kvinner enn menn alt i alt i de enkelte artiumskull.

De absolutte tall som prosentserien i Tabell 8 bygger på, finnes i Tabell V.A i det statistiske vedlegget.

Tabell 8. Artianere fra 1930-1962 som avla lærerprøve ved lærerskolenes artianerlinjer i årene 1938-1964 i prosent av artiumskullene. Menn og kvinner.

Artiu- ums- år	Prosentandel av artiumskullet			Artiu- ums- år	Prosentandel av artiumskullet			Artiu- ums- år	Prosentandel av artiumskullet		
	T	M	K		T	M	K		T	M	K
1930	1.0	0.5	2.3	1941	7.1	5.6	9.8	1952	14.3	11.0	19.4
1931	1.0	0.7	1.6	1942	8.4	6.2	12.7	1953	16.8	11.5	24.9
1932	1.2	1.0	1.9	1943	8.5	6.7	12.0	1954	16.2	10.7	24.1
1933	1.4	0.9	2.5	1944	9.3	1955	17.6	13.0	24.4
1934	2.0	1.5	3.2	1945	8.8	1956	17.5	12.3	25.2
1935	3.2	2.0	5.6	1946	9.5	7.9	12.3	1957	19.4	13.6	27.7
1936	3.7	2.5	6.2	1947	10.2	8.0	14.0	1958	18.6	13.2	26.0
1937	5.1	3.9	7.8	1948	11.0	9.9	12.9	1959	17.8	10.7	27.8
1938	5.9	4.3	9.3	1949	11.8	9.2	16.0	1960	14.8	8.0	25.4
1939	7.0	4.5	12.6	1950	12.9	9.9	17.5	1961	12.0	5.2	21.6
1940	7.8	6.2	10.8	1951	13.3	10.7	17.1	1962	3.3	2.0	5.0

Note:

Lærerprøven ble avlagt på egen artianerlinje ved lærerskolene for første gang i 1938. Fra artiumskullet 1929 og tidligere artiumskull har 91 personer avlagt slik lærerprøve.

Fra artiumskullene 1930-1962 har slik prøve blitt avlagt av 13.610 personer. 59 personer foreligger det ikke artiumsdata for.

Regnskapet er da ført fram til lærerprøven i året 1964.

Jfr. beregnede prosenttall i Tabell 7 for artiumsårene 1958-1962.

v) Jo senere artiumskull en betrakter, jo större ökning i övergangsprösenten vil en kunne vente för vedkommende kull ut över det prosentnivå som er vist i Tabell 8 och också ut över det beregnade nivå i Tabell 7. Vi antar att 1957-artianerne vil være det första kull der vel en femtepart av kullet för eller senere har valgt lärerskolen som utdanningsveg. Det är vidare sannsynlig att också artiumskullene fram till 1962 vil få en övergangsprösent på minst 20%, i alle fall gjennomsnittlig. En kulminasjoner vil imidlertid kanskje kunne ventes senest i 1962, med mindre opptakskapasiteten ved lärerskolenes artianerlinjer skulle bli vesentlig ökt ut över 1967-nivået.

c.2. Artiumskullenes endringer över tiden.

vi) Fra 1930 til 1947 var det en praktiskt talt ubrott större eller mindre vekst i artiumskullenes storlek. En ser da bort från det spesielt store 1944-kullet, för att det året hade parallell-kull från gammal seksårig ordning och ny femårig ordning av den högare skolan. En fick derved från 1944 till 1945 ett forholdsvis markert fall i artianertallet.

Samtidigt viste också antalet lärerprövkandidater från disses artiumskullen en nästan ubrott vekst. En forholdsvis stor nedgang i 1945 hänger imidlertid samman med att det "doble" artiumskullet i 1944 naturlig nok också rekryterade ett stort absolutt antalet till lärerskolorna.

Mens artiumskullet i 1947 med vel 5.300 artianer var 2.3 gånger så stort som artiumskullet ti år tidigare, var antalet lärerprövkandidater blott helt 4.6 gånger större i löpet av samma period och hadde nått et nivå på nästan 550 kandidater.

vii) I den nästa tiårsperioden, 1948-1957, får vi derimot först en ganska stark absolut nedgang i artiumskullen, från knapt 5.400 personer i 1948 till omkring 3.500 i 1953 fördelat på alla de mellomliggande åren.

Det absoluta talet på lärerprövkandidater från disses synkande kull viser närmast et stabilt nivå i sammenlikning och hade närmare 600 kandidater både i 1948 och 1953.

Fra 1953 steg artiumskullen igjen fram till 1957, och bortsett från 1954 gjorde också antalet lärerprövkandidater från disses kull det. Stigningen från 1953 var henholdsvis 28.3% och 48.6%.

Med 4.500 artianer låg 1957-kullet imidlertid fortsatt godt i underkant av toppkullet från 1948. Det absoluta talet på lärerprövkandidater, nemlig närmare 900, från 1957-artianernes rekord är derimot högare enn alla tilsvarande tall tidigare.

viii) Också siden 1957 har artiumskullen vist vidare, ubrott vekst med t.ex. 7.400 artianer i 1962 och 10.750 i 1965. Tabell 9 ger en mer detaljerad sammenlikning mellan artiumskullenes årliga endringer och de tilsvarande endringer i storleken av den artianergruppen som för eller senare avlägger lärerpröven.

Tabell 9. Relativ endring i artiumskullenes størrelse og i antall lærerprøvekandidater fra vedkommende artiumskull.

A. Prosentendring i forhold til det foregående år.

	Eksamensår												
	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
Artianere	17	11	9	6	1	-3	59	-13	5	7	1	-7	-11
Lærerprøvekandidater	36	32	21	-3	19	-1	74	-13	13	15	9	0	-2

	Eksamensår														
	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65
Artianere	-14	-5	-3	0	6	13	6	7	2	5	18	20	19	11	10
Lærerprøvekandidater	-12	2	13	-3	15	13	18	9	5	-1	22	21

B. 1937 = 100.

	Eksamensår						
	1937	1940	1945	1950	1955	1960	1965
Artianere	100	141	203	192	161	223	460
Lærerprøvekandidater	100	217	352	487	555	831	...

Note:

I 1937 var antall artianere 2.336. Av dem har 119 personer senere avlagt også lærerprøven.

Grunnlaget for de relative tall ovenfor finnes forøvrig stort sett i Tabell V.A i det statistiske vedlegget.

De relative endringer i antall lærerprøvekandidater er imidlertid beregnede tall for årene 1958-1962. Samme beregningsgrunnlag er benyttet som for de beregnede tall i kolonnen ytterst til høyre i Tabell 7.

d) Overgangen fra gymnaset til lærerskolen i artiumsåret.

Blant lærerprøvekandidatene fra lærerskolens artianerlinjer er det som nevnt forholdsvis få som er blitt opptatt ved lærerskolen samme år som de tok examen artium. Ser vi på de ordinære 2-årige linjenes eksamenskull, finner vi t.eks. for perioden 1947-1964 at bare 13.1% av de uteksaminerte kandidatene hadde kommet over i lærerskolen allerede om høsten i artiumsåret sitt (jfr. punkt b) foran). Også når en tar utgangspunkt i artiumskullene, er det et tydelig trekk at de artianere som kommer inn i lærerskolen, bare i forholdsvis mindre grad har gått direkte over til dette skoleslaget fra gymnaset.

Som det vil gå fram av tidligere avsnitt, er det mange som enten må vente på å bli opptatt eller venter med å söke om å bli opptatt til det har gått både ett og flere år siden de tok examen artium. Denne forholdsvis store spredningen på begynnelsesår av personer fra samme artiumskull kan nok ha mange og forskjellige årsaker. Her skal vi bare peke på at opptakskravet om en viss minimumsalder fører til at en rekke artianere fra hvert eneste artiumskull om våren systematisk utelukkes fra å söke om å bli opptatt allerede om høsten samme år ved lærerskolens 2-årige linjer, og det enda om de fyller alle opptakskrav ellers helt tilfredsstillende.

Lærerskoleloven av 1938 sier i § 2 at "For å verta uppteken i den 2-årige lærarskulen må ein ha fylt 19 år før 1. juli det år ein sökjer um upptaking"¹⁾. (Understreket her).

Lov av 10. april 1959 om folkeskolen følger et annet mønster når det gjelder den alder som gir skolerett. I § 10,2 heter det: "Skoletida skal vera minst 7 år, til vanleg frå det kalenderåret barnet fyller 7 år". Barnet skal altså vanligvis ha fylt 7 år før 31. desember det året det begynner²⁾.

For enkelhets skyld kan vi foreløpig forutsette at alle som fyller 7 år i løpet av et bestemt kalenderår, begynner i folkeskolen om hösten det året. Vi forutsetter videre at alle de som senere tar examen artium fra denne årsklassen eller dette födselskullet, følger det vanlige skolemönsteret med sju års folkeskole og fem års höyere skole eller ni års folkeskole og tre års höyere skole. I begge tilfelle vil alle artianere fra den årsklassen vi følger, fylle 19 år mellan 1. januar og 31. desember i artiumsåret.

Vi forutsetter endelig at bare 50% av disse artianerne hører til den delen av födselskullet som er født før 1. juli i födselsåret. Resultatet blir da at bare denne ene halvparten av ett og samme artiumskull har en lovhemlet rett til å söke seg inn ved lærerskolenes 2-årige linjer samme höst, mens loven fullstendig utelukker den andre halvparten av det samme kullet fra å bli opptatt ved disse linjene den hösten.

Noen av artianerne fra et bestemt födselskull vil ha tatt examen artium i et tidligere år enn det vanlige skolemönsteret tilsier. De vil i artiumsåret heller ikke ha nådd den foreskrevne minimumsalder. Det motsatte vil være tilfelle for dem som har fulgt et langsommere tempo. Resten av artianerne, og det vil nok si den overveiende del av dem, følger da det vanlige mönsteret. Med så store artiumskull som det etter hvert dreier seg om, må en grovt kunne gjøre den forutsetning at de fyller 19 år med nokså jevn fordeling på de to halvårene i artiumsåret, slik det er gjort ovenfor.

Bortsett fra at de når 19-årsalderen til ulike tider på året, er det imidlertid neppe grunn til å tro at det er andre systematiske forskjeller mellom de to artianergruppene når det gjelder deres tilbøyelighet til å söke opptak ved lærerskolene eller deres evne til å fylle de andre opptakskravene. Mange vil kanskje anse det ønskelig at flest mulig av de artianere som velger lærerskolen som videreutdanning, bør kunne fortsette der direkte fra gymnasiet. En skulle tro at bl.a. ved å åpne denne mulighet for hele artiumskullet, kunne det føre til en vesentlig ökning av den forholdsvis lave prosentandel av kullet som under de nærværende bestemmelser om minimumsalder går direkte over.

Såvidt en skjönner, er den nærværende lovbestemmelse ufravikelig med fortolkende årlig instruks om at dispensasjon fra regelen ikke kan gis.

1) Denne paragrafen har, såvidt en kan se, hatt uendret ordlyd siden loven ble vedtatt i 1938. Fra og med 1944 skjedde det imidlertid en systematisk endring i artianernes typiske alder. Med den nye, femårige ordning av den höyere skolen som avløste den tidligere seksårige, ville de fleste artianere nå fylle 19 år i løpet av avgångsåret og ikke, som før, 20 år.

2) De tidligere folkeskolelovene av 1936 hadde tilsvarende bestemmelser.

C. STATISTISK VEDLEGG.

I n n h o l d

	<u>Side</u>
INNLEDNING	22
Tabell I - 1905-1964: Personer som avla lærerprøve. Menn og kvinner. Aldersgrupper	23
Tabell II.A - 1905-1964: Aldersforskjell i eksamensåret mellom menn og kvinner som avla lærerprøve	25
Tabell II.B - 1905-1964: Alder i eksamensåret blant personer som avla lærerprøve. Menn og kvinner	26
Tabell III.A - 1930-1964: Personer som avla lærerprøve ved de ulike lærerskolelinjer	27
Tabell III.B - 1938-1964: Menn og kvinner som avla lærerprøve ved de ulike lærerskolelinjer	28
Tabell III.C - 1938-1964: Prosentfordeling av menn og kvinner som avla lærerprøve ved de ulike lærerskolelinjer	29
Tabell IV.A - Eksamenskull 1938-1964 ved lærerskolenes ordinære artianerlinjer. Mannlige og kvinnelige lærerprøve- kandidater, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøven	30
Tabell IV.B - Eksamenskull 1947-1964 ved lærerskolenes ordinære artianerlinjer. Prosentfordeling av mannlige og kvinnelige lærerprøvekandidater, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøven	31
Tabell V.A - Artiumskull 1930-1962. Antall artianere fra disse kull som avla lærerprøve i perioden 1939-1964. Menn og kvinner, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøven	32
Tabell V.B - Artiumskull 1937-1962. Artianere fra disse kull som avla lærerprøve innen utgangen av 1964 i prosent av artiumskullene. Menn og kvinner, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøven	34

INNLEDNING.

Tabell I bygger på lærerskolenes årlige, publiserte eksamensprotokoller.

Antall mannlige og kvinnelige lærerprøvekandidater er talt opp manuelt. Personer som måtte ha avlagt lærerprøven mer enn en gang i perioden 1905-1964, er i tilfelle talt med hver gang. En har antatt at slike eventuelle dobbelttellingar spiller en ubetydelig rolle. Personer som avla den såkalte "prøve for småskolelærere" er ikke talt med.

Fordelingen på kjønn er foretatt etter vedkommendes navnetype. Fornavn som kan benyttes av både menn og kvinner, har i visse tilfelle voldt tvil. Antall potensielle tvilstilfelle ble ellers ofte redusert ved at flere fornavn på samme person var angitt. Det kunne også være angitt at vedkommende hadde skiftet etternavn. I noen tilfelle gikk vedkommende i en klasse henholdsvis med bare mannlige eller bare kvinnelige elever ellers.

Födselsåret alene ble lagt til grunn ved fordelingen på alder. Alderen er satt lik antall hele år som vedkommende fylte innen utgangen av vedkommende kalenderår.

Gjennomsnittsalderen i Tabell II er beregnet etter aldersopplysningene i Tabell I. Ved sammenlikninger t.eks. mellom kjønnene eller for menn og kvinner hver for seg over tiden, bør en generelt være oppmerksom på følgende:

Så lenge en har brukt den enkelte persons alder i hele år og ikke den nøyaktige alder i år og måneder, uker eller dager, dreier det seg om en tilnærmet, beregnet gjennomsnittsalder. Jo større eksamenskull, jo bedre tilnærming må en ha lov å vente som følge av jevnere fordeling av personenes födselsdager over kalenderåret. Riktig nok gjelder dette neppe hele tiden for aldersgruppen 21 år isolert betraktet. Antakelig fra og med 1934 vil de alle sammen ha fylt 21 år allerede før 1. juli i vedkommende eksamensår (jfr. t.eks. avsnitt III. d) foran). Denne systematiske skjevhets vil nok imidlertid alt i alt oppveies ved en motsatt systematisk skjevhets innenfor de andre aldersgruppene.

Også Tabellene III.A og III.B bygger på eksamensprotokollene.

Eksplisitte, fullstendige opplysninger om linje og kurslengde er ikke gitt i protokollene. Bortsett fra 1938 er artiumsdata imidlertid, såvidt en kan se, gitt helt systematisk for den enkelte skoleklasse hvor examen artium har vært ett av opptakskravene, og bare for disse klassene. Klassenes fagfordeling har gitt grunnlag for å dele de 2-årige linjene i vanlig linje og engelsklinje. De klasser som ikke har vært 2-årige eller 4-årige er i tabellen kalt forsökslinjer. Noen 2-årige klasser som har fått spesiell linjebetegnelse i protokollene, t.eks. husstell-linjen, er også regnet som forsökslinje.

Prosentfordelingen i Tabell III.C bygger på de absolutte tallene i Tabell III.B.

I Tabell IV.A har en bare tatt med de ordinære 2-årige linjene fra eksamensprotokollene. Antall år mellom examen artium og lærerprøven er lik differensen mellom året for lærerprøven og artiumsåret. Tidsavstanden indikerer ikke hvor lenge vedkommende personer har vært elever ved lærerskolen.

Prosenttallene i Tabell IV.B er beregnet på grunnlag av de absolutte tallene i Tabell IV.A.

Oppgavene over artiumskullene i Tabellene V.A og V.B er hentet fra en annen undersøkelse i Utredningsavdelingen. Tallene for 1930-1943 er framkommet ved telling i artiumsmatrikler for de tilsvarende år. Tallene for 1944-1962 er hentet fra Gymnasrådets protokoller. Artianere som har fullfört examen artium ved fornyet eller utsatt prøve er regnet til det året de har fullfört sin eksamen. Da disse ikke er fordelt på kvinner og menn i Gymnasrådets protokoller, er det foretatt en skjönnsmessig fordeling av dem på kjønn.

Eksplisitte opplysninger om at examen artium måtte være tatt ved fornyet prøve, er ikke gitt i lærerskolenes eksamensprotokoller.

Både de absolutte tallene og prosentfordelingen omfatter lærerprøvekandidater bare fra de linjer som hadde examen artium som opptakskrav.

Tabell I. 1905-1964: Personer som avla lærerprøve.
Menn og kvinner. Aldersgrupper.

År	Alle	Aldersgrupper												
		20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30-34	35-39	40-
1905	T	36002												
1905	M	17439												
1905	K	18563												
1906	M	160	9	37	41	26	12	18	5	5	1	2	3	1
1906	K	111	9	35	22	20	4	10	3	1	1	4	2	-
1907	M	209	6	64	44	36	20	11	12	6	1	3	3	2
1907	K	147	9	50	30	19	17	5	6	3	5	-	2	1
1907	M	204	7	66	43	36	18	12	5	3	4	3	7	-
1907	K	180	17	72	34	18	11	11	5	3	1	3	5	-
1908	M	177	12	57	31	20	22	8	12	1	4	3	4	3
1908	K	176	16	70	33	24	10	9	3	4	1	1	4	1
1909	M	176	6	51	37	21	18	14	11	10	3	1	2	2
1909	K	203	17	61	47	23	21	15	9	2	5	-	2	1
1910	M	192	10	54	47	26	25	10	7	5	1	2	5	-
1910	K	186	17	72	36	18	17	8	7	4	2	2	2	1
1911	M	197	14	58	31	29	26	14	11	4	5	-	5	-
1911	K	195	22	66	48	26	10	3	5	2	7	3	3	-
1912	M	249	19	59	41	42	32	20	12	7	9	4	4	-
1912	K	244	30	74	43	32	18	17	8	6	3	4	8	1
1913	M	277	21	70	47	46	35	27	11	5	3	5	7	-
1913	K	281	28	89	48	42	19	16	12	10	3	4	9	1
1914	M	257	7	65	55	39	35	16	16	5	6	8	4	1
1914	K	295	32	102	52	34	23	13	10	10	7	5	7	-
1915	M	243	10	71	52	34	33	13	7	9	4	2	8	-
1915	K	310	28	117	63	28	21	18	10	9	5	2	8	1
1916	M	269	11	80	48	44	32	18	16	10	2	3	5	-
1916	K	319	40	95	72	43	24	16	8	7	6	2	5	1
1917	M	229	9	69	52	37	28	10	13	4	2	1	3	1
1917	K	280	18	97	64	29	25	14	9	9	5	3	7	-
1918	M	215	15	62	54	35	18	11	6	1	7	2	3	1
1918	K	265	25	79	77	39	13	11	7	2	5	3	2	1
1919	M	187	10	57	37	27	16	11	12	6	5	1	5	-
1919	K	258	23	83	65	30	23	13	5	3	6	2	4	1
1920	M	168	17	43	38	20	17	12	8	7	3	1	1	-
1920	K	279	27	87	70	45	15	13	5	4	5	1	5	1
1921	M	287	18	65	64	50	28	17	16	14	3	4	6	1
1921	K	305	33	101	53	45	31	15	8	8	3	-	8	-
1922	M	360 ^{x)}	19	95	60	52	41	32	22	14	10	6	7	-
1922	K	377	38	109	96	46	31	24	5	7	2	4	9	1
1923	M	476	17	103	87	71	45	49	27	26	16	2	23	4
1923	K	409	42	109	91	53	42	29	18	10	6	3	6	-
1924	M	505	28	114	103	65	43	45	34	25	19	12	13	3
1924	K	451	32	113	103	80	44	25	16	13	7	12	12	1

x) Inklusive 1 mann på 19 år.

(forts.)

Tabell I. (forts.)

År	Alle	Aldersgrupper													
		20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30-34	35-39	40-	
1925	M K	589 408	15 15	129 128	118 79	96 58	64 48	34 35	41 14	37 12	20 6	9 5	24 7	1 1	1 -
1926	M K	477 389	12 14	109 88	108 94	71 68	58 46	28 28	22 13	18 11	14 6	14 8	21 10	1 2	1 1
1927	M K	359 281	8 15	62 77	84 60	66 54	41 29	32 14	24 12	11 10	12 3	6 1	11 2	2 3	- 1
1928	M K	280 168	5 5	69 51	68 39	41 35	28 13	20 8	17 10	10 1	7 4	2 1	9 -	2 1	2 -
1929	M K	232 154	12 6	62 47	51 35	37 26	18 10	14 7	9 7	12 4	5 3	3 3	8 5	1 -	1 1
1934	M K	228 150	- -	9 7	33 26	44 29	41 21	37 22	22 23	18 12	8 6	6 2	9 2	- -	1 -
1935	M K	255 139	- -	13 10	43 30	40 25	38 26	31 18	26 13	22 8	23 3	6 2	10 3	2 1	1 -
1936	M K	194 123	- -	8 14	35 26	31 23	29 20	27 9	16 10	17 8	8 5	11 2	10 6	2 -	1 -
1938	M K	34 25	- -	- 1	1	4 9	4 1	3 2	3 2	2 2	5 -	2 1	9 6	1 1	- -
1939	M K	39 37	- -	- 1	8 1	3 8	5 4	4 3	1 5	3 1	1 1	4 5	9 7	- -	1 1
1940	M K	104 98	- -	5 5	10 17	17 26	14 15	14 9	14 7	11 8	8 3	2 -	3 6	6 2	- -
1941	M K	111 123	- -	1 7	13 33	15 31	12 20	9 7	24 6	9 5	7 1	5 1	9 7	7 3	-- --
1942	M K	179 152	- -	4 14	24 33	32 34	22 23	31 17	15 11	16 9	14 5	7 1	13 3	1 -	1 2
1943	M K	187 130	- -	8 5	17 24	26 31	27 24	18 15	17 8	24 8	18 5	14 3	15 5	2 1	1 1
1944	M K	179 148	- 1	9 15	21 30	23 31	40 29	26 17	17 10	9 7	9 -	11 4	14 3	- 1	- -
1945	M K	33 29	- -	1 6	3 6	3 10	5 7	8 1	3 -	4 1	2 -	2 1	1 3	1 -	- -
1946	M K	53 31	- -	- 1	2 5	3 6	9 1	3 5	10 3	3 3	4 1	6 -	8 3	2 1	3 2
1947	M K	277 302	- 1	4 9	18 38	19 47	52 52	41 48	38 39	26 23	29 12	11 10	31 18	5 2	3 3
1948	M K	168 198	- -	6 13	16 45	17 40	27 31	27 16	15 15	15 10	13 11	11 4	16 6	4 5	1 2
1949	M K	329 339	- -	2 11	20 42	31 49	39 64	42 42	46 49	39 21	22 21	21 10	60 27	6 1	1 2
1950	M K	287 278	- -	4 7	19 32	28 50	34 54	34 51	54 27	35 17	19 8	20 7	31 19	7 3	2 3
1951	M K	465 ^{x)} 464 ^{x)}	- -	7 21	33 78	39 94	50 74	60 62	70 48	66 21	36 14	24 10	50 25	9 4	4 3

x) Inklusive 17 menn og 10 kvinner med ukjent alder.

Tabell I. (forts.)

År	Alle	Aldersgrupper												
		20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30-34	35-39	40-
1952	M K	271 267	- -	4 19	27 61	29 58	45 40	40 26	28 23	22 13	16 7	18 2	38 12	1 3
1953	M K	447 ^{x)} 391	- -	9 38	30 79	47 101	51 54	77 40	59 18	46 18	37 11	23 6	47 20	14 4
1954	M K	340 326	- -	11 19	20 69	33 61	51 70	33 25	36 21	38 19	25 13	19 8	56 16	14 3
1955	M K	337 315	- -	7 20	32 73	37 72	31 46	44 45	42 13	33 15	29 6	16 5	47 13	16 4
1956	M K	449 516	- 2	11 40	35 85	34 118	65 76	60 43	54 37	37 23	35 14	22 13	62 37	26 17
1957	M K	479 584	- -	9 39	41 125	71 161	57 68	76 53	43 28	39 29	25 12	22 12	69 17	17 20
1958	M K	379 459	- -	9 33	45 125	50 118	57 67	44 31	46 17	39 10	19 3	14 5	32 30	19 12
1959	M K	498 694	- -	20 68	45 189	55 163	79 101	82 40	42 21	33 14	19 8	19 10	56 38	32 24
1960	M K	590 746	- -	27 79	67 268	91 178	98 79	70 45	50 17	32 8	20 8	24 8	62 24	26 9
1961	M K	658 774	- -	33 95	83 243	112 186	123 79	96 36	46 20	29 21	22 11	13 8	57 32	24 18
1962	M K	662 791	- -	29 73	109 286	112 182	90 97	73 36	76 25	36 13	20 7	21 10	57 26	20 20
1963	M K	671 961	- -	32 79	103 309	108 257	110 111	95 55	63 33	41 17	25 11	11 11	40 24	22 21
1964	M K	738 ^{xx)} 1027 ^{xx)}	- -	46 102	130 407	131 227	111 104	74 47	55 27	46 15	28 12	16 5	51 13	22 21

Tabell II.A. 1905-1964: Aldersforskjell i eksamensåret mellom menn og kvinner som avla lærerprøve. (Menns gjennomsnittsalder - kvinner gjennomsnittsalder).

År	1905	06	07	08	09	1910	11	12	13	14	1915
	0.29	0.08	0.44	0.67	0.56	0.36	0.59	0.37	0.18	0.58	0.40
År	16	17	18	19	1920	21	22	23	24	1925	26
	0.47	0.12	0.23	0.46	0.30	0.61	0.47	1.08	0.63	0.73	0.31
År	27	28	1929	34	1935	36	38	39	1940	41	42
	0.70	0.74	0.09	0.50	-0.25	-0.05	1.10	0.01	1.07	2.10	1.21
År	43	44	1945	46	47	48	49	1950	51	52	53
	1.35	1.20	1.27	1.11	1.15	1.35	1.57	1.26	1.68	1.82	2.24
År	54	1955	56	57	58	59	1960	61	62	63	64
	2.37	2.50	1.82	1.57	1.70	2.16	2.40	1.50	1.78	1.35	1.24

x) Inklusive 1 mann på 19 år.

xx) Inklusive anslag på 16 menn og 16 kvinner med ukjent alder.

Tabell II.B. 1905-1964: Alder i eksamensåret blant personer som avla lærerprøve. Menn og kvinner

Eksamensår	A. Gjennomsnittsalder i eksamensåret		B. Prosentfordeling på aldersgrupper									
			20-24	25-29	30-34	35-39	40-	20-24	25-29	30-34	35-39	40-
	Menn	Kvinner	Menn					Kvinner				
1905	22.96	22.67	78.1	19.4	1.9	0.6	-	81.1	17.1	1.8	-	-
1906	22.81	22.73	81.3	15.8	1.4	1.0	0.5	85.0	12.9	1.4	-	0.7
07	22.84	22.40	83.3	13.3	3.4	-	-	84.4	12.8	2.8	-	-
08	23.04	22.37	80.2	15.8	2.3	1.7	-	86.9	10.2	2.3	0.6	-
09	23.16	22.60	75.6	22.2	1.1	1.1	-	83.3	15.2	1.0	0.5	-
1910	22.80	22.44	84.4	13.0	2.6	-	-	86.0	12.4	1.1	0.5	-
11	22.94	22.35	80.2	17.3	2.5	-	-	88.2	10.3	1.5	-	-
12	23.10	22.73	77.5	20.9	1.6	-	-	80.7	15.6	3.3	0.4	-
13	22.99	22.81	79.1	18.4	2.5	-	-	80.4	16.0	3.2	0.4	-
14	23.22	22.64	78.2	19.8	1.6	0.4	-	82.4	15.3	2.3	-	-
1915	22.95	22.55	82.3	14.4	3.3	-	-	82.9	14.2	1.6	0.3	-
16	22.94	22.47	79.9	18.2	1.9	-	-	85.9	12.2	1.6	0.3	-
17	22.76	22.64	85.2	13.1	1.3	-	-	83.2	14.3	2.5	-	-
18	22.66	22.43	85.6	12.6	1.4	0.4	-	87.9	10.6	0.7	0.4	0.4
19	22.94	22.48	78.6	18.7	2.7	-	-	86.8	11.2	1.6	0.4	-
1920	22.77	22.47	80.4	18.4	0.6	0.6	-	87.4	10.0	1.8	0.4	0.4
21	23.11	22.50	78.4	18.9	2.1	0.3	0.3	86.2	11.2	2.6	-	-
22	23.22	22.75	74.4	23.3	2.0	-	0.3	84.9	11.1	2.4	1.3	0.3
23	23.74	22.66	67.8	26.5	4.8	0.9	-	82.4	16.1	1.5	-	-
24	23.51	22.88	69.9	26.7	2.6	0.6	0.2	82.5	14.4	2.7	0.4	-
1925	23.62	22.89	71.6	23.9	4.1	0.2	0.2	80.4	17.7	1.7	0.2	-
26	23.51	23.20	75.1	20.1	4.4	0.2	0.2	79.7	17.0	2.6	0.5	0.2
27	23.59	22.89	72.7	23.7	3.0	0.6	-	83.6	14.2	0.7	1.1	0.4
28	23.42	22.68	75.4	20.0	3.2	0.7	0.7	85.1	14.3	-	0.6	-
29	23.13	23.04	77.6	18.5	3.5	0.4	-	80.5	15.6	3.3	-	0.6
1934	23.82	24.32	55.7	39.9	4.0	-	0.4	55.3	43.3	1.4	-	-
35	23.80	24.05	52.5	42.4	3.9	0.8	0.5	65.5	31.7	2.1	0.7	-
36	24.00	24.05	53.1	40.7	5.2	1.0	-	67.5	27.6	4.9	-	-
38	27.62	26.52	26.5	44.1	26.5	2.9	-	44.0	28.0	24.0	0.4	-
39	26.93	26.92	40.0	35.0	22.5	-	2.5	38.9	38.9	19.4	-	2.8
1940	25.58	24.51	44.2	47.1	2.9	5.8	-	64.3	27.6	6.1	2.0	-
41	26.30	24.20	36.9	48.7	8.1	6.3	-	74.0	17.9	5.7	2.4	-
42	25.23	24.02	45.8	46.4	7.3	0.5	-	68.4	28.3	2.0	-	1.3
43	25.79	24.44	41.7	48.7	8.0	1.1	0.5	64.6	30.0	3.8	0.8	0.8
44	25.02	23.82	52.0	40.2	7.8	-	-	71.6	25.7	2.0	0.7	-
1945	25.55	24.28	36.4	57.6	3.0	3.0	-	79.4	10.3	10.3	-	-
46	27.92	26.81	26.4	49.1	15.1	3.7	5.7	41.9	38.7	9.7	3.2	6.5
47	26.32	25.17	33.6	52.3	11.2	1.8	1.1	48.7	43.7	5.9	0.7	1.0
48	25.95	24.60	39.3	48.2	9.5	2.4	0.6	65.2	28.3	3.0	2.5	1.0
49	26.77	25.20	28.0	51.7	18.2	1.8	0.3	48.9	42.2	8.0	0.3	0.6
1950	26.40	25.14	29.6	56.5	10.8	2.4	0.7	51.4	39.6	6.8	1.1	1.1
51	26.34	24.66	28.8	57.2	11.2	1.9	0.9	58.2	33.6	5.3	0.8	2.1
52	26.13	24.31	38.7	45.8	14.0	0.4	1.1	66.7	26.6	4.5	1.1	1.1
53	26.47	24.23	30.9	54.1	10.5	3.1	1.4	69.6	23.8	5.1	1.0	0.5
54	26.86	24.49	33.8	44.4	16.5	4.1	1.2	67.2	26.4	4.9	0.9	0.6
1955	26.78	24.28	31.8	48.7	13.9	4.7	0.9	67.0	26.7	4.1	1.3	0.9
56	26.98	25.16	32.3	46.3	14.5	5.8	1.1	62.2	25.2	7.2	3.3	2.1
57	26.60	25.03	37.2	42.8	14.4	3.5	2.1	67.3	23.0	2.9	3.4	3.4
58	26.17	24.47	42.5	42.7	8.5	5.0	1.3	74.7	14.4	6.5	2.6	1.8
59	26.82	24.66	40.0	39.2	11.2	6.4	3.2	75.0	13.4	5.5	3.5	2.6
1960	26.40	24.00	48.0	33.2	10.5	4.4	3.9	81.0	11.5	3.2	1.2	3.1
61	25.88	24.38	53.3	31.3	8.7	3.7	3.0	77.9	12.4	4.2	2.3	3.2
62	25.79	24.01	51.4	34.1	8.6	3.0	2.9	80.7	11.5	3.3	2.5	2.0
63	25.64	24.29	52.6	35.0	6.0	3.3	3.1	78.7	13.2	2.5	2.2	3.4
1964	25.14	23.90	58.3	30.2	6.9	3.0	1.6	83.3	10.4	1.3	2.0	3.0

Tabell III.A. 1930-1964: Personer som avlærerprøve ved de ulike lærarskolelinjer.

A. Absolutte tall.							B. Prosenttall.				
Eksa- mens- år	I alt	Ordinære linjer				For- söks- linjer	Ordinære linjer				For- söks- linjer
		4- årig	2-årig	I alt	Vanlig		4- årig	2-årig	I alt	Vanlig	
1930- 64	20258	6418	13379	10969	2410	461	31.6	66.0	54.1	11.9	2.8
1930- 33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1934 35	378 394	378 394	- -	- -	- -	- -	100 100	- -	- -	- -	-
1936 37	317	317	- -	- -	- -	- -	100	- -	- -	- -	-
1938 39 40	59 76 202	- 76 63	59 76 139	59 76 93	- - 46	- - -	100 100 31.2	100 100 68.8	100 100 46.0	22.8	-
1941 42 43 44 45	234 331 317 327 62	71 163 201 152 62	163 168 116 175 -	118 168 116 175 -	45 - - - -	- - - - -	30.4 49.2 63.4 46.5 100	69.6 50.8 36.6 53.5 -	50.4 50.8 36.6 53.5 -	19.2	-
1946 47 48 49 50	84 579 366 668 565	58 23 86 237 311	26 556 280 431 254	26 508 204 358 174	- 48 76 73 80	- - - - -	69.0 4.0 23.5 35.5 55.1	31.0 96.0 76.5 64.5 44.9	31.0 87.7 55.7 53.6 30.8	- 8.3 20.8 10.9 14.1	-
1951 52 53 54 55	929 538 838 666 652	269 151 249 152 250	660 387 589 514 402	589 313 516 441 302	71 74 73 73 100	- - - - -	29.0 28.1 29.7 22.8 38.3	71.0 71.9 70.3 77.2 61.7	63.4 58.2 61.6 66.2 46.3	7.6 13.7 8.7 11.0 15.4	-
1956 57 58 59 60	965 1063 838 1192 1336	186 253 209 250 252	779 786 606 841 1043	657 665 487 630 854	122 121 119 211 189	- 24 23 101 41	19.3 23.8 24.9 21.0 18.9	80.7 74.0 72.3 70.6 78.0	68.1 62.6 58.1 52.9 63.9	12.6 11.4 14.2 17.7 14.1	2.2 2.8 8.5 8.5 3.1
1961 62 63 64 65	1432 1453 1632 1765 2099	299 461 381 540 ..	1081 944 1152 1152 ..	863 761 865 951 ..	218 183 287 201 ..	52 48 99 73 ..	20.9 31.7 23.3 30.6 ..	75.5 65.0 70.6 65.3 ..	60.3 52.4 53.0 53.9 ..	15.2 12.6 17.6 11.4 ..	3.6 3.3 6.1 4.1 ..

Tabell III.B. 1938-1964: Menn og kvinner som avla lærerprøve ved de ulike lærerskolelinjer.

Eksamensår	I alt	Ordinære linjer			Forsökslinjer ¹⁾									
		4-årig	2-årig		2H	3F	1F	2F	5K	3M	3H	3S	3U	
			vanlig	engelsk										
1938-1964	T	19169	5329	10969	2410	48	47	40	25	55	100	80	18	48
	M	8964	2939	5030	819	-	23	17	22	35	48	8	5	18
	K	10205	2390	5939	1591	48	24	23	3	20	52	72	13	30

Eksamensår	I alt	Linje			Eksamensår	I alt	Linje				
		4-årig	2-årig				4-årig	2-årig			
			vanlig	engelsk				vanlig	engelsk		
1938	M	34	-	34	1948	168	49	92	27		
	K	25	-	25			37	112	49		
1939	M	39	-	39	1949	329	151	151	27		
	K	37	-	37			339	86	207		
1940	M	104	35	52	1950	287	145	106	36		
	K	98	28	41			278	166	44		
1941	M	111	45	54	1951	465	152	278	35		
	K	123	26	64			464	117	311		
1942	M	179	99	80	1952	271	82	155	34		
	K	152	64	88			267	69	158		
1943	M	187	120	67	1953	447	142	269	36		
	K	130	81	49			391	107	247		
1944	M	179	92	87	1954	340	85	223	32		
	K	148	60	88			326	67	218		
1945	M	33	33	-	1955	337	140	148	49		
	K	29	29	-			315	110	154		
1946	M	53	36	17	1956	449	105	306	38		
	K	31	22	9			516	81	351		
1947	M	277	18	244		15			84		
	K	302	5	264		33					

Eksamensår	I alt	Ordinære linjer			Forsökslinjer ¹⁾								
		4-årig	2-årig		2H	3F	1F	2F	5K	3M	3H	3S	3U
			vanlig	engelsk									
1957	M	479	135	315	29	-	-	-	-	-	-	-	-
	K	584	118	350	92	24	-	-	-	-	-	-	-
1958	M	379	115	213	41	-	10	-	-	-	-	-	-
	K	459	94	274	78	-	13	-	-	-	-	-	-
1959	M	498	123	265	68	-	13	11	-	18	-	-	-
	K	694	127	365	143	24	11	13	-	11	-	-	-
1960	M	590	135	375	52	-	-	6	22	-	-	-	-
	K	746	117	479	137	-	-	10	3	-	-	-	-
1961	M	658	158	382	91	-	-	-	-	17	10	-	-
	K	774	141	481	127	-	-	-	-	9	16	-	-
1962	M	662	239	351	59	-	-	-	-	-	13	-	-
	K	791	222	410	124	-	-	-	-	-	13	22	-
1963	M	671	195	380	65	-	-	-	-	-	12	4	5
	K	961	186	485	222	-	-	-	-	-	11	28	13
1964	M	738	310	347	56	-	-	-	-	-	13	4	-
	K	1027	230	604	145	-	-	-	-	-	12	22	14

1)
 1F - 1-årig forsöksklasse
 2F - 2-årig forsöksklasse
 2H - 2-årig husstell-linje
 3F - 3-årig forsöksklasse
 3H - 3-årig med heimkunnskap

3M - 3-årig med musikk
 3U - 3-årig med universitetsutdanning
 3S - 3-årig med småbarnpedagogikk
 5K - 5-årig kveldsklasse.

Tabell III.C. 1938-1964: Prosentfordeling av menn og kvinner som avla lærerprøve ved de ulike lærerskolelinjer.

Eksamens-år	I alt	Linje		
		4-årig	2-årig	
			vanlig	engelsk
1938-39	M	100	-	100
	K	100	-	100
1940	M	100	33.7	50.0
	K	100	28.6	41.8
1941	M	100	40.5	48.7
	K	100	21.2	52.0
1942	M	100	55.3	44.7
	K	100	42.1	57.9
1943	M	100	64.2	35.8
	K	100	62.3	37.7
1944	M	100	51.4	48.6
	K	100	40.5	59.5
1945	M	100	100	-
	K	100	100	-
1946	M	100	67.9	32.1
	K	100	71.0	29.0
1947	M	100	6.5	88.1
	K	100	1.7	87.4
				5.4
				10.9

Eksamens-år	I alt	Linje		
		4-årig	2-årig	
			vanlig	engelsk
1948	M	100	29.2	54.7
	K	100	18.7	56.6
1949	M	100	45.9	45.9
	K	100	25.4	61.0
1950	M	100	50.5	36.9
	K	100	59.7	24.5
1951	M	100	32.7	59.8
	K	100	25.2	67.0
1952	M	100	30.3	57.2
	K	100	25.8	59.2
1953	M	100	31.8	60.1
	K	100	27.4	63.2
1954	M	100	25.0	65.6
	K	100	20.5	66.9
1955	M	100	41.6	43.9
	K	100	34.9	48.9
1956	M	100	23.4	68.1
	K	100	15.7	68.0
				8.5
				16.3

Eksamens-år	I alt	Ordinære linjer			Forsöks-linjer	
		4-årig	2-årig			
			vanlig	engelsk		
1957	M	100	28.2	65.7	6.1	
	K	100	20.2	59.9	15.8	
1958	M	100	30.4	56.2	10.8	
	K	100	20.5	59.7	17.0	
1959	M	100	24.7	53.2	13.7	
	K	100	18.3	52.6	20.6	
1960	M	100	22.9	63.9	14.0	
	K	100	15.7	64.2	18.4	
1961	M	100	24.0	58.1	13.8	
	K	100	18.2	62.1	16.4	
1962	M	100	36.1	53.0	8.9	
	K	100	28.1	51.8	15.7	
1963	M	100	29.1	56.6	9.7	
	K	100	19.4	50.4	23.1	
1964	M	100	42.0	47.0	7.6	
	K	100	22.4	58.8	14.1	
1938-64	T	100	27.8	57.2	12.6	
	M	100	32.8	56.1	9.1	
	K	100	23.4	58.2	15.6	
					2.4	
					2.0	
					2.8	

Tabell IV.A. Eksamenskull 1938-1964 ved lærerskalenes ordinære artisner-linjer. Mannlige og kvinnelige lærerprøvekandidater, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøven.

Eksamensår for lærer- prøven	I alt	Antall år mellom examen artium og lærerprøven												
		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12- 16	17-	
1938- 64	T	13379	1747	4223	2782	1578	827	511	345	220	169	128	421	369
	M	5849	728	1216	1332	902	463	294	199	135	99	82	236	129
	K	7530	1019	3007	1450	676	364	217	146	85	70	46	185	240
1938	M	34					..							
	K	25												
1939	M	39	13	8	1	5	2	1	3	-	2	-	4	-
	K	37	3	9	5	4	2	-	3	2	1	1	6	1
1940	M	69	25	18	6	6	3	2	3	1	1	1	3	-
	K	70	19	19	9	7	5	3	2	-	2	-	4	-
1941	M	66	25	16	6	5	3	4	-	-	-	1	4	1
	K	97	36	30	11	6	3	1	2	2	1	-	5	-
1942	M	80	38	16	13	4	5	-	1	-	1	1	1	-
	K	88	42	30	4	4	4	3	-	-	-	-	-	1
1943	M	67	28	21	10	2	3	1	1	-	-	-	1	-
	K	49	19	17	10	2	-	-	-	-	-	-	-	1
1944	M	87	33	23	14	7	2	3	-	1	2	-	2	-
	K	88	41	27	9	4	1	1	3	1	-	-	-	1
1945	M	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	K	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1946	M	17	2	2	3	1	1	2	1	1	-	1	1	2
	K	9	-	1	-	2	-	1	1	-	-	1	-	3
1947	M	259	20	58	55	53	30	16	11	6	2	4	3	1
	K	297	22	71	66	51	31	26	10	6	5	1	3	5
1948	M	119	27	34	30	16	3	2	2	2	-	-	2	1
	K	161	22	62	51	10	6	3	2	2	-	-	1	2
1949	M	178	14	52	31	32	10	12	7	9	5	4	2	-
	K	253	18	69	36	58	25	15	14	6	5	2	3	2
1950	M	142	10	33	24	22	17	12	7	8	2	2	4	1
	K	112	7	52	25	13	8	4	1	-	1	-	1	-
1951	M	313	17	80	68	52	27	29	19	4	3	6	5	3
	K	347	30	106	80	49	26	30	8	5	3	1	5	4
1952	M	189	11	37	56	32	18	10	7	5	2	2	7	2
	K	198	21	80	44	22	14	7	4	1	1	-	3	1
1953	M	305	21	65	76	66	30	14	7	8	1	2	10	5
	K	284	20	110	80	26	21	5	8	4	3	-	4	3
1954	M	255	12	52	51	45	23	16	14	11	9	3	13	6
	K	259	14	83	63	40	24	9	8	7	5	2	2	2
1955	M	197	6	31	40	37	22	19	15	6	2	3	11	5
	K	205	12	66	43	40	20	6	8	1	3	2	3	1
1956	M	344	18	47	66	62	36	29	22	17	9	9	14	8
	K	435	26	118	104	55	34	16	24	16	2	5	17	18
1957	M	344	12	46	86	64	30	20	23	17	14	9	17	6
	K	442	22	137	132	43	29	14	13	4	6	6	12	24
1958	M	254	19	53	56	41	25	12	12	10	8	2	13	3
	K	352	26	136	98	32	11	9	7	2	5	5	14	7
1959	M	333	38	56	86	50	26	19	9	4	8	6	22	9
	K	508	54	217	113	31	18	15	7	4	4	6	22	17
1960	M	427	58	71	121	68	27	14	16	4	13	7	22	6
	K	616	96	295	109	42	16	7	5	4	5	5	12	20
1961	M	473	65	100	146	59	32	10	2	4	7	5	24	19
	K	608	110	279	92	33	15	8	7	4	4	4	25	27
1962	M	410	54	95	100	58	31	18	6	6	2	6	13	21
	K	534	90	277	68	24	13	9	2	3	8	1	21	18
1963	M	445	74	94	99	75	29	16	7	4	5	4	17	21
	K	707	113	309	125	50	23	12	5	6	5	3	15	41
1964	M	403	88	108	88	40	28	13	4	7	1	4	13	9
	K	749	156	407	73	28	15	13	2	5	1	1	7	1

Tabell IV.B. Eksamenskull 1947-1964 ved lærerskolenes ordinære artianerlinjer. Prosentfordeling av mannlige og kvinnelige lærerprøvekandidater, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøve. Menn og kvinner.

Eksamensår for lærer- prøven	I alt	Antall år mellom examen artium og lærerprøven												
		A. Ukumulerete tall					B. Kumulerete tall							
		2	3	4	5	6	7	8-11	12	4	5	6	7	
1947- 64	T	100	13.1	31.7	20.9	11.8	6.2	3.8	6.6	5.9	65.7	77.5	83.7	87.5
	M	100	12.5	20.9	22.9	15.5	8.0	5.1	8.8	6.3	56.3	71.8	79.8	84.9
	K	100	13.6	40.1	19.3	9.0	4.9	2.9	4.5	5.7	73.0	82.0	86.9	89.8
1947	M	100	7.7	22.4	21.2	20.5	11.6	6.2	8.8	1.6	51.3	71.8	83.4	89.6
	K	100	7.4	23.9	22.2	17.2	10.4	8.8	4.0	2.7	53.5	70.7	81.1	89.9
1948	M	100	22.7	28.6	25.2	13.4	2.5	1.7	3.4	2.5	76.5	89.9	92.4	94.1
	K	100	13.7	38.5	31.7	6.2	3.7	1.9	2.4	1.9	83.9	90.1	93.8	95.7
1949	M	100	7.9	29.2	17.4	18.0	5.6	6.7	14.1	1.1	54.5	72.5	78.1	84.8
	K	100	7.1	27.3	14.2	22.9	9.9	5.9	10.7	2.0	48.6	71.5	81.4	87.3
1950	M	100	7.1	23.2	16.9	15.5	12.0	8.5	7.3	3.5	47.2	62.7	74.7	83.2
	K	100	6.3	46.4	22.3	11.6	7.1	3.6	1.8	0.9	75.0	86.6	93.7	97.3
1951	M	100	5.4	25.6	21.7	16.6	8.6	9.3	10.3	2.5	52.7	69.3	77.9	87.2
	K	100	8.7	30.5	23.0	14.1	7.5	8.7	4.9	2.6	62.2	76.3	83.8	92.5
1952	M	100	5.8	19.6	29.6	16.9	9.5	5.3	8.5	4.8	55.0	71.9	81.4	86.7
	K	100	10.6	40.4	22.2	11.1	7.1	3.6	3.0	2.0	73.2	84.3	91.4	95.0
1953	M	100	6.9	21.3	24.9	21.7	9.8	4.6	5.9	4.9	53.1	74.8	84.6	89.2
	K	100	7.0	38.7	28.2	9.2	7.4	1.8	5.2	2.5	73.9	83.1	90.5	92.3
1954	M	100	4.7	20.4	20.0	17.6	9.0	6.3	14.5	7.5	45.1	62.7	71.7	78.0
	K	100	5.4	32.0	24.3	15.4	9.3	3.5	8.5	1.6	61.7	77.1	86.4	89.9
1955	M	100	3.0	15.7	20.3	18.8	11.2	9.7	13.2	8.1	39.0	57.8	69.0	78.7
	K	100	5.9	32.2	21.0	19.5	9.8	2.9	6.8	1.9	59.1	78.6	88.4	91.3
1956	M	100	5.2	13.7	19.2	18.0	10.5	8.4	16.6	8.4	38.1	56.1	66.6	75.0
	K	100	6.0	27.1	23.9	12.6	7.8	3.7	10.9	8.0	57.0	69.6	77.4	81.1
1957	M	100	3.5	13.4	25.0	18.6	8.7	5.8	18.3	6.7	41.9	60.5	69.2	75.0
	K	100	5.0	31.0	29.8	9.7	6.6	3.2	6.6	8.1	65.8	75.5	82.1	85.3
1958	M	100	7.5	20.9	22.1	16.2	9.8	4.7	12.5	6.3	50.5	66.7	76.5	81.2
	K	100	7.4	38.6	27.9	9.1	3.1	2.6	5.4	5.9	73.9	83.0	86.1	88.7
1959	M	100	11.4	16.8	25.9	15.0	7.8	5.7	8.1	9.3	54.1	69.1	76.9	82.6
	K	100	10.6	42.7	22.2	6.1	3.5	3.0	4.2	7.7	75.5	81.6	85.1	88.1
1960	M	100	13.6	16.6	28.4	15.9	6.3	3.3	9.4	6.5	58.6	74.5	80.8	84.1
	K	100	15.6	47.9	17.7	6.8	2.6	1.1	3.1	5.2	81.2	88.0	90.6	91.7
1961	M	100	13.7	21.1	30.9	12.5	6.8	2.1	3.8	9.1	65.7	78.2	85.0	87.1
	K	100	18.1	45.9	15.2	5.5	2.5	1.3	3.0	8.5	79.2	84.7	87.2	88.5
1962	M	100	13.2	23.2	24.4	14.2	7.6	4.4	4.7	8.3	60.8	75.0	82.6	87.0
	K	100	16.8	51.9	12.7	4.5	2.4	1.7	2.7	7.3	81.4	85.9	88.3	90.0
1963	M	100	16.6	21.1	22.3	16.9	6.5	3.6	4.5	8.5	60.0	76.9	83.4	87.0
	K	100	16.0	43.7	17.7	7.1	3.3	1.7	2.6	7.9	77.4	84.5	87.8	89.5
1964	M	100	21.9	26.8	21.9	10.0	6.9	3.2	3.9	5.4	70.6	80.6	87.5	90.7
	K	100	20.8	54.4	9.8	3.7	2.0	1.7	1.2	6.4	85.0	88.7	90.7	92.4

Tabell V.A. Artiumskull 1930-1962. Antall artianere fra disse kull som avla lærerprøve¹⁾ i perioden 1939-1964²⁾. Menn og kvinner, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøven.

Absolutte tall.

Artiu- ums år	Artiu- ums- kull	I alt	Artianere som har avlagt lærerprøven 1939-1964											
			Antall år mellom ex. artium og lærerprøven											
			2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år og mer	
1930-62	T	126092	13610	1759	4338	2891	1621	854	524	350	224	173	130	746
1930	T	1539	15								2	3	1	9
	M	1078	5								-	1	1	3
	K	461	10								2	2	-	6
1931	T	1570	15							6	1	1	1	6
	M	1059	7							3	1	-	1	2
	K	511	8							3	-	1	-	4
1932	T	1609	20							1	5	2	1	11
	M	1133	11							1	3	-	1	6
	K	476	9							-	2	2	-	5
1933	T	1747	24					4	5	2	-	-	-	13
	M	1233	11					2	2	-	-	-	-	7
	K	514	13					2	3	2	-	-	-	6
1934	T	2002	40				9	8	5	1	-	2	-	15
	M	1379	20				5	3	4	1	-	2	-	5
	K	623	20				4	5	1	-	-	-	-	10
1935	T	2126	67			6	13	6	3	1	2	-	1	35
	M	1445	29			1	6	3	-	1	1	-	1	16
	K	681	38			5	7	3	3	-	1	-	-	19
1936	T	2402	90		17	15	11	9	1	3	-	-	5	29
	M	1574	39		8	6	5	5	1	-	-	-	4	10
	K	828	51		9	9	6	4	-	3	-	-	1	19
1937	T	2336	119	16	37	17	8	3	4	-	2	7	-	25
	M	1628	64	13	18	6	4	3	3	-	1	2	-	14
	K	708	55	3	19	11	4	-	1	-	1	5	-	11
1938	T	2730	162	44	46	17	4	3	-	2	12	-	6	28
	M	1846	80	25	16	13	2	2	-	1	6	-	4	11
	K	884	82	19	30	4	2	1	-	1	6	-	2	17
1939	T	3024	213	61	46	20	11	-	2	21	4	10	2	36
	M	2076	94	25	16	10	7	-	2	11	2	5	2	14
	K	948	119	36	30	10	4	-	-	10	2	5	-	22
1940	T	3291	258	80	38	23	-	1	42	4	15	3	7	45
	M	2118	131	38	21	14	-	1	16	2	9	2	6	22
	K	1173	127	42	17	9	-	-	26	2	6	1	1	23
1941	T	3504	249	47	50	-	3	61	5	21	8	6	2	46
	M	2253	126	28	23	-	1	30	2	7	8	3	2	22
	K	1251	123	19	27	-	2	31	3	14	-	3	-	24
1942	T	3531	296	74	-	3	104	9	27	8	9	3	2	57
	M	2354	147	33	-	3	53	3	12	7	4	2	2	28
	K	1177	149	41	-	-	51	6	15	1	5	1	-	29
1943	T	3431	292	-	3	121	26	35	16	27	6	4	5	49
	M	2260	151	-	2	55	16	10	12	19	5	1	3	28
	K	1171	141	-	1	66	10	25	4	8	1	3	2	21
1944	T	5465	507	2	129	81	90	25	59	11	12	14	5	79
	M	..	230	2	58	30	32	17	29	7	8	9	3	35
	K	..	277	-	71	51	58	8	30	4	4	5	2	44
1945	T	4743	419	42	96	67	35	53	17	15	18	5	14	57
	M	..	198	20	34	31	22	27	10	7	11	2	9	25
	K	..	221	22	62	36	13	26	7	8	7	3	5	32

1) Omfatter bare personer fra lærerskolens artiumslinjer.

(forts.)

2) 1938 var første år med uteksamining fra slik linje, men for de 59 kandidatene da mangler en artiumsdata.

Tabell V.A. (forts.)

Tabell V.B. Artiumskull 1937-1962. Artianere fra disse kull som avla lærerprøve innen utgangen av 1964 i prosent av artiumskullene. Menn og kvinner, gruppert etter antall år mellom examen artium og lærerprøven.

Artiu- ums- ånn:	Artiu- ums- kull	Absolutte tall	Prosent tall											
			Artianere som har avlagt lærerprøven i prosent av artiumskullet											
			I alt	Antall år mellom ex.artium og lærerprøven										
				2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år og mer
1937	T	2336	5.1	0.7	1.6	0.7	0.3	0.1	0.2	-	0.1	0.3	-	1.1
	M	1628	3.9	0.8	1.0	0.4	0.2	0.2	0.2	-	0.1	0.1	-	0.9
	K	708	7.8	0.4	2.7	1.6	0.6	-	0.1	-	0.1	0.7	-	1.6
1938	T	2730	5.9	1.6	1.7	0.6	0.2	0.1	-	0.1	0.4	-	0.2	1.0
	M	1846	4.3	1.3	0.9	0.7	0.1	0.1	-	0.1	0.3	-	0.2	0.6
	K	884	9.3	2.2	3.4	0.5	0.2	0.1	-	0.1	0.7	-	0.2	1.9
1939	T	3024	7.0	2.0	1.4	0.7	0.4	-	0.1	0.7	0.1	0.3	0.1	1.2
	M	2076	4.5	1.2	0.8	0.5	0.3	-	0.1	0.5	0.1	0.2	0.1	0.7
	K	948	12.6	3.8	3.1	1.1	0.4	-	-	1.1	0.2	0.5	-	2.3
1940	T	3291	7.8	2.4	1.2	0.7	-	-	1.3	0.1	0.5	0.1	0.2	1.3
	M	2118	6.2	1.8	1.0	0.7	-	-	0.8	0.1	0.4	0.1	0.3	1.0
	K	1173	10.8	3.6	1.4	0.8	-	-	2.1	0.2	0.5	0.1	0.1	2.0
1941	T	3504	7.1	1.3	1.4	-	0.1	1.8	0.1	0.6	0.2	0.2	0.1	1.3
	M	2253	5.6	1.2	1.0	-	0.1	1.3	0.1	0.3	0.4	0.1	0.1	1.0
	K	1251	9.8	1.5	2.2	-	0.2	2.5	0.2	1.1	-	0.2	-	1.9
1942	T	3531	8.4	2.1	-	0.1	2.8	0.3	0.8	0.2	0.3	0.1	0.1	1.6
	M	2354	6.2	1.4	-	0.1	2.2	0.1	0.5	0.3	0.2	0.1	0.1	1.2
	K	1177	12.7	3.5	-	-	4.3	0.5	1.3	0.1	0.4	0.1	-	2.5
1943	T	3431	8.5	-	0.1	3.5	0.8	1.0	0.5	0.8	0.2	0.1	0.1	1.4
	M	2260	6.7	-	0.1	2.5	0.7	0.5	0.5	0.9	0.2	-	0.1	1.2
	K	1171	12.0	-	0.1	5.5	0.9	2.1	0.3	0.7	0.1	0.3	0.2	1.8
1944	T	5465	9.3	-	2.4	1.5	1.6	0.5	1.1	0.2	0.2	0.3	0.1	1.4
	M
	K	
1945	T	4743	8.8	0.9	2.0	1.4	0.7	1.1	0.4	0.3	0.4	0.1	0.3	1.2
	M	
	K	
1946	T	4980	9.5	1.0	2.4	1.0	2.0	0.7	0.4	0.4	0.1	0.2	0.3	1.0
	M	3152	7.9	0.9	1.6	0.8	1.6	0.6	0.4	0.4	0.2	0.3	0.3	0.8
	K	1828	12.3	1.2	3.7	1.4	2.7	0.8	0.3	0.4	0.1	0.1	0.3	1.3
1947	T	5333	10.2	0.6	1.6	2.8	1.0	1.0	0.5	0.4	0.6	0.4	0.1	1.2
	M	3362	8.0	0.4	1.0	2.0	1.0	0.9	0.5	0.4	0.5	0.4	0.1	0.8
	K	1971	14.0	0.9	2.6	4.1	1.1	1.1	0.5	0.4	0.8	0.3	0.3	1.9
1948	T	5392	11.0	0.3	3.4	1.9	1.7	0.9	0.5	0.9	0.4	0.2	0.2	0.6
	M	3304	9.9	0.3	2.4	1.7	2.0	0.7	0.6	0.6	0.5	0.3	0.2	0.5
	K	2088	12.9	0.3	5.1	2.1	1.2	1.2	0.3	1.2	0.2	0.2	0.3	0.8
1949	T	5038	11.8	0.9	2.3	3.1	1.7	0.8	0.9	0.8	0.2	0.3	0.3	0.5
	M	3129	9.2	0.6	1.2	2.4	1.5	0.7	0.9	0.7	0.3	0.3	0.2	0.4
	K	1909	16.0	1.6	4.2	4.2	2.1	1.0	0.8	0.7	0.1	0.3	0.4	0.6
1950	T	4484	12.9	0.7	3.9	2.5	1.7	1.6	0.8	0.4	0.2	0.4	0.2	0.5
	M	2704	9.9	0.4	2.4	1.9	1.4	1.3	0.7	0.4	0.2	0.5	0.2	0.5
	K	1780	17.5	1.2	6.2	3.5	2.2	1.9	0.8	0.4	0.2	0.3	0.2	0.5
1951	T	3847	13.3	1.1	3.5	2.2	3.0	1.6	0.6	0.4	0.2	0.3	0.2	0.2
	M	2319	10.7	0.9	2.3	1.7	2.7	1.3	0.5	0.4	0.2	0.3	0.2	0.2
	K	1528	17.1	1.3	5.4	2.8	3.6	2.0	0.6	0.5	0.3	0.3	0.1	0.2
1952	T	3665	14.3	0.7	2.7	4.6	2.9	1.0	0.9	0.6	0.3	0.3	0.2	0.1
	M	2250	11.0	0.5	1.4	2.9	2.8	1.2	0.8	0.8	0.2	0.1	0.2	0.1
	K	1415	19.4	1.0	4.7	7.3	3.1	0.8	1.0	0.3	0.3	0.6	0.2	0.1

(forts.)

Tabell V.B. (forts.)

Arti- ums- år	Arti- ums- kull	Absolutte tall	P r o s e n t t a l l											
			Artianere som har avgått lærerprøven i prosent av artiumskullet											
		I alt	Antall år mellom ex.artium og lærerprøven											
			2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år og mer	
1953	T	3539	16.8	0.5	4.7	6.3	2.2	1.5	0.6	0.3	0.3	0.3	0.1	
	M	2143	11.5	0.3	2.2	3.9	2.1	1.4	0.6	0.1	0.3	0.3	0.2	
	K	1396	24.9	0.9	8.5	9.9	2.4	1.6	0.5	0.5	0.2	0.3	0.1	
1954	T	3547	16.2	1.2	5.4	4.6	2.6	1.2	0.5	0.3	0.3	0.1		
	M	2092	10.7	0.9	2.2	2.7	2.6	1.3	0.5	0.3	0.2	-		
	K	1455	24.1	1.8	10.1	7.2	2.5	1.1	0.6	0.2	0.5	0.1		
1955	T	3765	17.6	1.0	5.2	5.7	2.9	1.3	0.9	0.3	0.3			
	M	2258	13.0	0.5	2.4	4.0	3.0	1.5	1.0	0.3	0.3			
	K	1507	24.4	1.7	9.2	8.2	2.8	1.0	0.7	0.4	0.4			
1956	T	4269	17.5	1.1	6.8	5.4	2.3	1.1	0.7	0.1				
	M	2557	12.3	0.7	2.2	4.7	2.5	1.3	0.7	0.2				
	K	1712	25.2	1.5	13.5	6.4	2.0	0.9	0.8	0.1				
1957	T	4540	19.4	2.0	8.1	5.4	2.0	1.3	0.6					
	M	2674	13.6	1.4	2.7	5.6	2.2	1.2	0.5					
	K	1866	27.7	2.9	15.8	5.1	1.6	1.5	0.8					
1958	T	4880	18.6	3.2	8.0	3.8	2.7	0.9						
	M	2816	13.2	2.0	3.6	3.7	2.8	1.1						
	K	2064	26.0	4.6	14.0	3.9	2.7	0.8						
1959	T	4958	17.8	3.5	7.7	5.1	1.5							
	M	2896	10.7	2.2	3.4	3.6	1.5							
	K	2062	27.8	5.3	13.9	7.2	1.4							
1960	T	5210	14.8	2.8	8.4	3.6								
	M	3179	8.0	1.7	3.3	3.0								
	K	2031	25.4	4.5	16.3	4.6								
1961	T	6176	12.0	3.2	8.8									
	M	3629	5.2	2.0	3.2									
	K	2547	21.6	4.8	16.8									
1962	T	7419	3.3	3.3										
	M	4310	2.0	2.0										
	K	3109	5.0	5.0										

Note: Jfr. fotnoter til Tabell V.A.